

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

1. ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
4. ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อ
 - 4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล
 - 4.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม
5. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย
6. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กฎหมายว่าด้วยอาชีวศึกษา และภารกิจของสถานศึกษาในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2552 : เว็บไซต์)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงวางระเบียบไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วย
การบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหาร
สถานศึกษา พ.ศ. 2549

ข้อ 4 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา

ข้อ 5 ในระเบียบนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า วิทยาลัย ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น
ที่มีฐานะเทียบเท่าวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

“ผู้อำนวยการวิทยาลัย” หมายความว่า รวมถึง ผู้อำนวยการศูนย์หรือหัวหน้าหน่วยงาน
ที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าวิทยาลัย รวมทั้งผู้รักษาการในตำแหน่ง หรือ ผู้ได้รับแต่งตั้ง
ให้ทำหน้าที่ดังกล่าวด้วย

“รองผู้อำนวยการวิทยาลัย” หมายความว่า รองผู้อำนวยการศูนย์หรือรอง
หัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าวิทยาลัย รวมทั้งผู้รักษาการในตำแหน่ง
หรือผู้ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ดังกล่าวด้วย

“นักเรียน นักศึกษา” หมายความว่า ผู้ที่เข้ารับการศึกษานในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

“บุคลากรในสถานศึกษา” หมายความว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการ
ศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่
ราชการในสถานศึกษา

“ผู้เรียน” หมายความว่า นักเรียน นักศึกษาและผู้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ข้อ 6 ให้เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตาม
ระเบียบนี้

หมวด 1 หน้าที่และการบริหารงานของสถานศึกษา

ข้อ 7 สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษา ฝึกอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามนโยบายของรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดการศึกษาให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สถานประกอบการ และการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการดำรงชีวิตตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม ท้องถิ่น วัฒนธรรมเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการปฏิบัติงานจริงตามความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา
2. จัดการศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นทั้งในด้านการจัดการวิชาการ การใช้บุคลากรและทรัพยากรร่วมกัน
3. จัดการศึกษาโดยระดมทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพย์สิน และบุคลากรทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น รวมทั้งความร่วมมือในการจัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนจัดหาทุนเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษา
4. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสมรรถนะทางวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพเป็นพลเมืองดีของสังคม มีความสามารถในการคิด เรียนรู้ วางแผนและพัฒนาตนเอง
5. เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการให้บริการวิชาชีพแก่ชุมชนและท้องถิ่น
6. วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
7. ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ส่งเสริมการกีฬา พละนาามัย และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
8. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงธุรกิจ การรับงานการค้า และการรับจัดทำรับบริการ รับจ้างผลิตเพื่อจำหน่ายที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน

ข้อ 8 ให้สถานศึกษาแบ่งการบริหารงานออกเป็นฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารทรัพยากร
2. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ
3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา
4. ฝ่ายวิชาการ

ข้อ 9 ฝ่ายบริหารทรัพยากร แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้

1. งานบริหารงานทั่วไป
2. งานบุคลากร
3. งานการเงิน
4. งานการบัญชี
5. งานพัสดุ
6. งานอาคารสถานที่
7. งานทะเบียน
8. งานประชาสัมพันธ์

ข้อ 10 ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้

1. งานวางแผนและงบประมาณ
2. งานศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ
3. งานความร่วมมือ
4. งานวิจัย พัฒนา นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์
5. งานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
6. งานส่งเสริมผลิตผล การค้าและประกอบธุรกิจ
7. งานฟาร์มและ โรงงาน(เฉพาะสถานศึกษาที่เปิดทำการสอน)

ข้อ 11 ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้

1. งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา
2. งานครูที่ปรึกษา
3. งานปกครอง
4. งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน
5. งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา
6. งานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน

ข้อ 12 ฝ่ายวิชาการ แบ่งออกเป็นแผนกและงานดังนี้

1. แผนกวิชา
2. งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
3. งานวัดผลและประเมินผล
4. งานวิทยบริการและห้องสมุด
5. งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
6. งานสื่อการเรียนการสอน

แผนวิชาชีพให้เปิดทำการสอนตามความต้องการของตลาดแรงงานสภาพเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้เรียน และตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ในกรณีที่แผนวิชาใดไม่มีความจำเป็นต้องเปิดทำการสอนในสถานศึกษาต่อไปให้ดำเนินการขุบเลิกแผนวิชาชีพนั้น

การเปิดสอนแผนวิชาใหม่ และการขุบเลิกแผนวิชาชีพ ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้อำนวยการวิทยาลัย โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา

ข้อ 13 ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาจมอบหมายหน้าที่ให้รองผู้อำนวยการวิทยาลัย คนหนึ่งรับผิดชอบบริหารงานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือหลายฝ่ายตามที่กำหนดไว้ในข้อ 8 ก็ได้

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาจแต่งตั้งหรือมอบหมายหน้าที่ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำหรือว่าจ้างบุคคลภายนอกให้ทำหน้าที่ หัวหน้างาน หัวหน้าแผนก และเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ในสถานศึกษาได้ตามความจำเป็นและตามที่เหมาะสม

การแต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคคลทำหน้าที่หัวหน้างาน หัวหน้าแผนกตามวรรคสอง อาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคคลคนหนึ่งทำหน้าที่หัวหน้างานหรือหัวหน้าแผนกมากกว่าหนึ่งหน้าที่ก็ได้

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

2.1 ความหมายของแรงจูงใจ

กู๊ด (Good. 1973 : 375) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า เป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคล กระทำกิจกรรมหรือเรียนรู้ได้สำเร็จ โดยมีสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นเครื่องช่วย

คิตต์ (Kidd ; อ้างถึงในพล เหลืองรังษี. 2546 : 6) กล่าวว่า แรงจูงใจ (Motivation) มาจากคำกริยาในภาษาลาตินว่า Movere ตรงกับภาษาอังกฤษว่า to move มีความหมายว่า เป็นสิ่งโน้มน้าวหรือมักจะชักนำให้บุคคลเกิดการกระทำ หรือปฏิบัติการแรงจูงใจ

บราวน์ (Brown. 1980 : 112-113) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นความคิดซึ่งเป็นแรงขับ อยู่ภายใน ซึ่งประกอบไปด้วยอารมณ์ ความปรารถนา จึงเป็นเหตุให้คนแสดงออกมาเป็นปริมาณ มากหรือน้อยไม่เท่ากัน

โลเวลล์ (Lovell. 1980 : 109) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่าเป็นกระบวนการที่ ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความพยายามเพื่อที่จะสนองตอบความต้องการบางประการให้ บรรลุผลสำเร็จ

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1981 : 314) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า หมายถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ไปกระตุ้นบุคคลให้เกิดพลังและแนะไปสู่การกระทำ

เดวิก (Dewek ; อ้างถึงใน ศิริบูรณ สหายโกสม. 2546 : 138) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจว่า แรงจูงใจ (motive) กระตุ้นให้เรามีการเคลื่อนไหว มีการกระทำออกมา เป็นเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรม ดังนั้นแรงจูงใจคือแนวทางที่จะนำไปสู่เป้าหมาย เป็นสิ่งที่ช่วยอธิบายว่าทำไมเราจึงทำพฤติกรรมดังที่เป็นอยู่ ขณะเดียวกันทฤษฎีการเรียนรู้ช่วยอธิบายว่าเรามีการเรียนรู้อย่างไร และเรียนรู้อะไร

สจวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 112) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า หมายถึงสิ่งที่ยูงใจที่ทำให้เกิดการใช้พลังที่มีอยู่ในตัวบุคคล กระทำกิจกรรมเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือปัจจัยจูงใจเป็นสิ่งที่หนึ่งที่จะช่วยให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตนต้องการ

กิติ ดัชคานนท์ (2533 : 120) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า หมายถึง พลังจิตที่อยู่ในตัวบุคคลแต่ละคน ซึ่งทำหน้าที่เร้าให้แก่บุคคลนั้น ๆ กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมา พลังจิตนี้เกิดจากการกระตุ้นจากสิ่งเร้าต่าง ๆ ภายในร่างกายหรือภายนอกร่างกาย

ขนิษฐา วิเศษสาทร และมุกดา ศรียงค์ (2535 : 200) กล่าวว่าแรงจูงใจ หมายถึงสภาวะที่บุคคลถูกกระตุ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดแรงผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมอย่างมีทิศทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ผู้ทำการชักจูงใจกำหนด

มานพ สวามีชัย (2536 : 126) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แรงจูงใจเป็นพลังงานที่เกิดจากความต้องการทางร่างกาย หรือความต้องการทางจิตใจที่เป็นแรงผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ซึ่งเชื่อว่าน่าจะไปสู่เป้าหมายหรือสิ่งตอบแทนของการแสดงพฤติกรรมและสิ่งตอบแทนนั้นสามารถตอบสนองความต้องการได้

ประสาธ อิศรปริดา (2538 : 334) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นพลังงานทางจิตใจ ซึ่งเป็นสภาวะภายในที่กระตุ้น กำหนดทิศทางและคงสภาพพฤติกรรม เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์หรือเป้าหมาย แรงจูงใจมักจะปรากฏเป็นมรรคเป็นผลร่วมระหว่างคุณลักษณะและสภาวะเหตุการณ์แวดล้อม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นให้เกิดการใช้พลังที่มีอยู่ในตัวบุคคล กระทำกิจกรรมเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

2.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

2.2.1 ทฤษฎีความต้องการของ Maslow

มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 35-47 ; อ้างถึงใน สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2541 : 158-162) เกี่ยวกับเรื่องความต้องการของมนุษย์นี้ Maslow ได้แบ่งความต้องการพื้นฐาน (Basic Needs) ออกเป็น 5 ประเภท คือ ความต้องการทางสรีระ หรือความต้องการทางร่างกาย (Physiological หรือ Physical Needs) ความต้องการความมั่นคง ปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ (Safety Needs) ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ (Love & Belonging Needs) ความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่า (Esteem Needs) และความต้องการรู้จักตนเองอย่างแท้จริงและพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตน (Self Actualization) Maslow ได้จัดลำดับความต้องการจากต่ำไปหาสูง เริ่มจากความต้องการทางสรีระ ซึ่ง Maslow เชื่อว่าเป็นความต้องการพื้นฐานที่มีแรงผลักดันรุนแรงที่สุด ถ้าความต้องการชั้นสูงต่อไป ซึ่งความหมายของความต้องการพื้นฐาน 5 ชนิด ตามทฤษฎีของ Maslow มีดังต่อไปนี้

1. ความต้องการทางสรีระ หมายถึง ความต้องการพื้นฐานของร่างกาย เช่น ความหิวความกระหาย ความต้องการทางเพศและการพักผ่อน เป็นต้น ความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับมีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการทางสรีระอยู่เสมอจะขาดเสียไม่ได้ถ้าอยู่ในสภาพที่ขาดจะกระตุ้นให้ตนมีกิจกรรม ขวนขวายที่จะสนองความต้องการ

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ หมายถึง ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นอิสระจากความกลัว ขู่เข็ญ บังคับจากผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม เป็นความต้องการที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง ความต้องการประเภทนี้เริ่มตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งวัยชรา ความต้องการที่จะมีงานทำเป็นหลักแหล่งก็เป็นความต้องการ เพื่อสวัสดิภาพของผู้ใหญ่อย่างหนึ่ง

3. ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะให้เป็นที่รักของผู้อื่น และต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ ทราบว่าทุกคนยอมรับตนเป็นสมาชิก คนที่รู้สึกว่าเหงาไม่มีเพื่อน มีชีวิตไม่สมบูรณ์ ความต้องการประเภทนี้คนที่รู้จักว่าตนเป็นที่รักและยอมรับของหมู่จะเป็นผู้ที่สมปรารถนาในความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่

4. ความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่า ความต้องการนี้ประกอบด้วยความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ มีความสามารถ ต้องการที่จะให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถ

มีคุณค่าและมีเกียรติ ต้องการได้รับความยกย่องนับถือจากผู้อื่น ผู้ที่มีความปรารถนาในความต้องการนี้จะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง เป็นคนมีประโยชน์และมีค่า

5. ความต้องการที่จะรู้จักตนเอง ตามสภาพที่แท้จริงและพัฒนาตามศักยภาพของตน Maslow อธิบายความหมายความต้องการที่เรียกว่า “ความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงและพัฒนาตามศักยภาพของตน” ว่าเป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงของตน กล่าวที่ตัดสนใจเลือกทางเดินของชีวิต รู้จักค่านิยมของตนเอง มีความจริงใจต่อตนเองปรารถนาที่จะเป็นคนที่ดีที่สุด เท่าที่จะมีความสามารถทำได้ ทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ และอารมณ์ความรู้สึก ขอมรับตนเองทั้งส่วนดีและส่วนเสียของตน ที่สำคัญที่สุดก็คือมีสติที่จะยอมรับว่า ตนใช้กลไกในการป้องกันตนในการปรับตัว และพยายามที่จะเลิกใช้ เปิดโอกาสให้ตนเองเผชิญกับความจริงของชีวิต เผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ โดยคิดว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย น่าตื่นเต้น และมีความหมาย กระบวนการที่จะพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตน เป็นกระบวนการที่ไม่มีจุดจบ ตลอดจนเวลาที่มีชีวิตอยู่มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตน เพราะมีน้อยคนที่จะได้ถึงขั้นรู้จักตนเองอย่างแท้จริง และพัฒนาเต็มที่ตามศักยภาพของตนอย่างสมบูรณ์

เนื่องจากความต้องการพื้นฐาน 4 ประเภทแรกจำเป็นสำหรับความต้องการที่จะพัฒนาตนตามศักยภาพของตน การช่วยเหลือนักเรียนให้สมปรารถนาในความต้องการทั้ง 4 ประเภทตามลำดับขั้น คือ ความต้องการทางสรีระ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการความรัก และเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ และความต้องการที่จะรู้สึกว่าตนเองมีค่าและเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น จึงเป็นหลักการของหลักการสอน และวิธีการสอนตามทัศนะของนักจิตวิทยามนุษยนิยม

2.2.2 ทฤษฎี ERG

อัลเฟรด แอดเลอร์ (Alfred Adler; อ้างถึงใน พล เหลืองรังสี. 2546 : 14) กล่าวว่า ทฤษฎี ERG เป็นทฤษฎีการจูงใจอีกทฤษฎีหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับความต้องการ อัลเฟรด แอดเลอร์ เป็นผู้ตั้งทฤษฎีนี้ขึ้นโดย E มาจาก Existence, R มาจาก Relatedness และ G มาจาก Growth เขาแบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการเกี่ยวกับการดำรงชีวิต (Existence needs) เป็นความต้องการทางวัตถุและสามารถตอบสนองให้เพียงพอได้ โดยปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น อาหาร น้ำ เงินเดือน รายได้อื่นๆ นอกเหนือจากค่าจ้างและสภาพการทำงาน
2. ความต้องการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Relatedness needs) เป็นความต้องการมีสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น ๆ ที่สำคัญต่อตัวเขา ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ครอบครัว เพื่อนร่วมงานและเพื่อนฝูง

3. ความต้องการพัฒนา (Growth needs) ความต้องการนี้เกี่ยวข้องกับความต้องการที่จะพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ความต้องการดังกล่าวจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาความสามารถ ความเฉลียวฉลาด ความมีอำนาจที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญต่อบุคคล

2.2.3 ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของแมคเคล็ทแลนด์ (The Needs to Achieve Theory)

พล เหลืองรังสี (2546 : 21) กล่าวว่า แมคเคล็ทแลนด์ เดวิด ซี. นักจิตวิทยา ได้ทำการวิจัยในเรื่องความต้องการความสำเร็จ พบว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จสูงทั้งหลายแตกต่างจากบุคคลอื่นทั่วไป โดยมีลักษณะดังนี้

1. มีความรับผิดชอบสูง แสวงหาโอกาสเพื่อที่จะได้มีโอกาสในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ พวกนี้จะมีความปรารถนาจะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิมอยู่เสมอ
2. มีเป้าหมายระดับกลาง เพราะหากไม่ประสบความสำเร็จแล้วจะรู้สึกไม่สบายใจ ดังนั้นจึงไม่ตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไป เพื่อลดความเสี่ยงและให้ความเชื่อมั่นในความสำเร็จสูง
3. ต้องการได้รับข้อมูลกลับที่ทันการณ์เกี่ยวกับงานของตน ว่าสำเร็จหรือล้มเหลว เพื่อการตัดสินใจของตนในงานครั้งต่อไป
4. ต้องทำงานร่วมกับผู้ที่มีความสามารถ เพื่อที่เขาจะได้พยายามปรับปรุงความสามารถของเขาให้ทัดเทียมกับผู้ที่มีความสามารถ ความรู้สึกเช่นนี้ จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความมานะที่จะประสบความสำเร็จที่สูงต่อไป

ประสาธ อิศรปริดา (2538 : 302-305) ได้แบ่งทฤษฎีแรงจูงใจเป็น 4 ทฤษฎีคือ

1. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behavioral Approaches to Motivation) นักจิตวิทยา กลุ่มพฤติกรรมนิยมมีแนวคิดว่า พฤติกรรมเกิดขึ้นจากสิ่งเร้าและทิศทางของพฤติกรรมและถูกกำหนดโดยการเสริมแรงและการลงโทษ หลักการเหล่านี้ได้อธิบายเกี่ยวกับแรงจูงใจไว้เช่นกัน เช่น เรื่องการเสริมแรงปฐมภูมิ (Primary Reinforcement) จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับความต้องการทางสรีระ (ความหิว ความกระหาย เพศ) หรือตัวเสริมแรงทุติยภูมิ (Secondary Reinforcement) จะเกี่ยวข้องกับสิ่งเร้าซึ่งเกิดขึ้นควบคู่กับตัวเสริมแรงปฐมภูมิ จนมีคุณสมบัติคล้ายกับตัวเสริมแรงปฐมภูมินั้น ถ้าหากเด็กได้รับตัวเสริมแรงหลังจากที่ได้กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เด็กก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ซ้ำลักษณะนี้ จึงเป็นการสร้างนิสัยหรือการกระทำบางอย่าง

ของบุคคล เช่น เด็กที่เรียนวิชาภาษาไทยแล้วได้รับรางวัลเป็นคำชม หรือได้รับความสนใจ ความรัก จากครู ถ้าได้รับสิ่งที่พึงพอใจนี้บ่อย ๆ เขาก็จะมีเจตนาที่ดีหรือชอบเรียนวิชาภาษาไทย เป็นต้น

ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยมจะเน้นการให้การเสริมแรงภายนอก เช่น คะแนน ดาว หรือรางวัลอื่น ๆ ที่ตรงข้ามกับทฤษฎีของกลุ่มปัญญานิยมที่เน้นการให้รางวัลตนเอง นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับการวางเงื่อนไขพฤติกรรมระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) และสรุปว่ามนุษย์และสัตว์จะแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ถ้าได้รับการตอบสนองที่พึงพอใจ

2. ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanistic Approaches to Motivation) นักทฤษฎีมนุษยนิยมที่มีชื่อเสียงมาก ได้แก่ มาสโลว์ (Abraham Maslow) และ โรเจอร์ (Carl Rogers) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เกิดขึ้นจากความคิดที่ว่า จิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยมและจิตวิทยากลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ของฟรอยด์ (Sigmund Freud) อธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ได้ชัดเจนเพียงพอ

นักจิตวิทยาจะอธิบายเรื่องแรงจูงใจของมนุษย์ โดยเน้นย้ำที่อิสรภาพของบุคคลในการที่จะเลือกกระทำ กำหนดแนวทางพฤติกรรมของตนเอง ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพแห่งตน นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้จะเน้นความสำคัญของแรงจูงใจภายใน ซึ่งบางท่านมีทรรศนะว่าความต้องการนับถือตนเอง (Self-esteem) และความต้องการตระหนักในตนเพื่อพัฒนาศักยภาพแห่งตน (Self-actualization) เป็นศูนย์กลางของการแสดงพฤติกรรมทั้งหลาย

3. ทฤษฎีปัญญานิยม (Cognitive Approaches to Motivation) ทรรศนะสำคัญของทฤษฎีปัญญานิยมก็คือ เขาคิดว่าพฤติกรรมของบุคคลไม่ได้เกิดจากการตอบสนองต่อเหตุการณ์ภายนอกหรือจากภาวะไม่สมดุลทางกาย เช่น ความหิว หรือความกระหายเหมือนที่กลุ่มพฤติกรรมนิยมกล่าวไว้ แต่พฤติกรรมทั้งหลายเกิดจากการแปลความหมายจากเหตุการณ์เหล่านั้น เช่น เมื่อถึงเวลาเที่ยงวันท่านก็จะรู้สึกหิวถึงลูกกลืน ทำงานต่อไปไม่ได้ เพราะถึงเวลาจะไปรับประทานอาหาร ลักษณะนี้อธิบายได้ว่าพฤติกรรมการลูกกลืนหรือหุงคหังคของท่านไม่ได้เกิดจากการขาดอาหาร แต่เกิดจากการแปลความหมายว่าเที่ยงแล้วถึงเวลาที่ท่านจะต้องไปรับประทานอาหารแล้ว เป็นต้น นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่าพฤติกรรมจะถูกกำหนดโดยความคิด (ความเชื่อ ความคาดหวัง เป้าหมาย ค่านิยม) ไม่ได้เกิดจากการได้รับรางวัลหรือตัวเสริมแรงหรือประสบการณ์ที่ถูกลงโทษมาแล้วในอดีต

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Approaches to Motivation) เป็นกลุ่มที่ผสมผสานระหว่างแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยม และกลุ่มปัญญานิยมคือ ให้ความสนใจทั้งผลของการกระทำและความคิดความเชื่อของบุคคล ทฤษฎีจะอธิบายแรงจูงใจในรูปผลคูณของการคาดหวังกับคุณค่าของเป้าหมายที่ต้องการ (Expectancy Value Theories) หรือกล่าวให้

ง่ายขึ้นได้ว่าทฤษฎีนี้จะอยู่ในรูป “ถ้าหากฉันพยายามให้มากขึ้น ฉันจะประสบความสำเร็จหรือไม่” เนื่องจากแรงจูงใจจะอยู่ในรูปของผลคูณ ฉะนั้นถ้าหาตัวประกอบตัวใดตัวหนึ่งเป็นแรงจูงใจก็จะมีค่าเป็นศูนย์หรือไม่มีแรงจูงใจ

ทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจของมนุษย์มีหลายทฤษฎี ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และแต่ละทฤษฎีมีสาระสำคัญสามารถสรุปได้ว่า มนุษย์มีแรงจูงใจหรือความต้องการไม่สิ้นสุด โดยจะมีความต้องการในขั้นพื้นฐานมาก่อน คือ ความต้องการด้านปัจจัยสี่ ความต้องการด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความต้องการความปลอดภัยทางด้านร่างกาย หลังจากที่ได้รับ การตอบสนองในขั้นพื้นฐานแล้วก็จะมีความต้องการหรือความต้องการในขั้นต่อไป

2.3 ประเภทของแรงจูงใจ

ฮิลการ์ด (Hilgard, 1981 : 321-322) แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจเพื่อการอยู่รอด (The Survival Motive) หมายถึงความต้องการทางกาย (Physiological Needs) ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการน้ำ ความต้องการอุณหภูมิพอเหมาะ ความต้องการในการขับถ่ายของเสีย ความต้องการการพักผ่อน และความต้องการทำกิจกรรม

2. แรงจูงใจทางสังคม (The Social Motives) หมายถึง แรงจูงใจอันเกิดจากความ ต้องการทางสังคม (Social Needs) ของมนุษย์ในการเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ได้แก่ ความต้องการความรัก (Need for Affection) ความต้องการตำแหน่งในสังคม (Need for Social Status) ความต้องการทางเพศ (Sex Need) ความต้องการเหล่านี้กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ (Motives) ให้คนเรากระทำพฤติกรรมทางสังคม (Social Behavior)

3. แรงจูงใจในทางฮวดตน (Ego-integrative Motives) หมายถึง แรงจูงใจอันเกิดจากความ ต้องการความสำเร็จ (Need for success) ความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ ความ ต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ ความต้องการในการสร้างและประดิษฐ์ เพื่อให้เกิดความรู้สึกนับถือตนเอง (Self-respect) ซึ่งจะเป็นทางให้บุคคลสามารถหลีกเลี่ยงจากการมีปมด้อย (Inferiority Complex) และความรู้สึกว่าตนไม่มีค่า (Self-depreciation) หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าตนจะ ได้มีความรู้สึกว่าตนมีความสามารถ (Sense of Attainment) ส่วนแรงจูงใจที่เกิดจากความ ต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ (Satisfying Philosophies of Life) นั้นก็เพื่อบุคคลจะได้เป็นที่น่านิยมนกย่อง ของคนอื่นในสังคมด้วย

มอร์แกน และคิง (Morgan and King, 1966 : 281) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ความต้องการผูกพันกับผู้อื่น (Affiliation Needs) เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงจำเป็นต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นนอกเหนือจากพ่อแม่ พี่น้อง ความผูกพันกันนั้นทำให้เกิดความพึงพอใจและสบายใจในการที่จะอยู่ร่วมกันหรือทำงานเกี่ยวข้องกัน เพื่อสนองความต้องการต่าง ๆ

2. ความต้องการฐานะ (Status Needs) ในชุมชนที่อยู่อาศัยด้วยกันเป็นจำนวนมากการแบ่งแยกระดับชั้นจะเกิดขึ้นเสมอ คนส่วนมากจึงพยายามจะสร้างฐานะของตนเองให้ทัดเทียมหรือให้ดีกว่าคนอื่น ๆ ในสังคมเดียวกัน ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น อยากได้ตำแหน่ง (Rank) อยากได้เกียรติยศและอำนาจ (Prestige and Power)

เอนกกุล กรีแสง (2522 : 36-40) แบ่งแรงจูงใจเป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจทางร่างกาย (Physiological Motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางด้านร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย การพักผ่อน การขับถ่าย และความต้องการทางเพศ เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายหลังเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ นักจิตวิทยาบางคนแบ่งความต้องการทางสังคมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือความต้องการเข้าร่วมพวก เช่น ต้องการความรักความเอาใจใส่จากพ่อแม่ ต้องการยกย่องนับถือจากคนในสังคม ต้องการให้ผู้รับเป็นสมัครพรรคพวก เป็นต้น ความต้องการทางสังคมอีกประการหนึ่งคือ ความต้องการเกี่ยวกับฐานะ ได้แก่ ความต้องการมีอำนาจ ความเด่น ความมีชื่อเสียงเกียรติยศ เป็นต้น

3. แรงจูงใจส่วนบุคคล (Personal Motives) แรงจูงใจประเภทนี้ หมายถึงแรงจูงใจที่พัฒนาขึ้นในตัวตน ซึ่งแตกต่างกันไปไม่เหมือนกัน แรงจูงใจส่วนบุคคลมีรากฐานมาจากความต้องการทางด้านร่างกาย และความต้องการทางสังคมประกอบกัน แต่ความรุนแรงจะมากน้อยต่างกัน เช่น ในเรื่องความต้องการสะสมสิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น

ชนินฐา วิเศษสาร และมุกดา ศรียงค์ (2535 : 204) กล่าวว่า แรงจูงใจ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. แรงจูงใจทางสรีระวิทยา (Physiological Motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของร่างกายทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลมีชีวิตอยู่รอด เป็นความจำเป็นตามธรรมชาติของมนุษย์ ได้แก่ ความหิว ความกระหาย การนอนหลับ การหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด ความเหนื่อยล้า เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางจิตวิทยา (Psychological Motives) เป็นแรงจูงใจที่ช่วยทำให้คนมีความสุขจิตดี ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความต้องการความรัก ความเอาใจใส่ใกล้ชิดจากผู้อื่น

3. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ แรงจูงใจชนิดนี้มักเกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคล และเป้าหมายของแรงจูงใจชนิดนี้มีความสัมพันธ์กับการแสดงพฤติกรรมของบุคคลอื่น ที่มีต่อบุคคลนั้นแรงจูงใจทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนเรา ได้แก่

3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motives) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีและประสบความสำเร็จ

3.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ (Affiliation Motives) เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ต้องการความเอาใจใส่ ความรักจากบุคคลอื่นและต้องการมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคนอื่น ๆ

3.3 แรงจูงใจต่อความนับถือตนเอง (Self-esteem) เป็นแรงจูงใจที่บุคคลปรารถนาเป็นที่ยอมรับ ยกย่อง มีชื่อเสียงเกียรติยศในสังคม ซึ่งจะนำมาซึ่งความนับถือตนเอง

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2541 : 169) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. แรงจูงใจภายใน คือ แรงจูงใจที่มาจากภายในตัวบุคคล และเป็นแรงขับที่ทำให้บุคคลนั้น แสดงพฤติกรรมโดยไม่หวังรางวัลหรือแรงเสริมภายนอก

2. แรงจูงใจภายนอก คือแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอก เช่น มาจากคำเสริมชนิดต่าง ๆ ตั้งแต่คำชม จนถึงการได้รับรางวัลเป็นสิ่งของ หรือเงินและตัวแปรต่าง ๆ ที่มาจากบุคคลและลักษณะของเหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ความคาดหวังของผู้อื่น การตั้งเป้าหมายในการทำงาน เป็นต้น

บุญศรี คำชาย (2542 : 216) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. แรงจูงใจทางกาย แรงจูงใจทางกายมีฐานมาจากความต้องการจำเป็นทางกาย ซึ่งเป็นความขาดหรือความพร่องที่เกิดภายในมนุษย์ สมองจะทำหน้าที่ควบคุมแรงจูงใจทางกายนี้อยู่ในระดับหนึ่ง เมื่อเกิดความขาดขึ้นมนุษย์ก็จะแสดงพฤติกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อลดความขาดนั้นและให้ร่างกายกลับสู่ภาวะปกติ

2. แรงจูงใจทางจิตหรือทางสังคม กล่าวได้ว่า พัฒนามาจากแรงจูงใจทางกาย ต่อมาเมื่อลักษณะซับซ้อนขึ้นแล้วก็แยกตัวเองออกมาเป็นอิสระจากแรงจูงใจทางกาย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แรงจูงใจแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ แรงจูงใจภายใน ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่มาจากภายในตัวบุคคลที่แสดงพฤติกรรมออกมา ส่วนแรงจูงใจภายนอกเป็นแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอก เช่น ได้รับคำชม รางวัล เงิน ทอง เป็นต้น

3. เอกสารเกี่ยวกับการตัดสินใจ

3.1 ความหมายของการตัดสินใจ

ออฟสทัท (Ofstad, 1961 : 1) อธิบายความหมายของการตัดสินใจว่า การที่บุคคลหนึ่งได้กระทำการตัดสินใจ คือ

1. เขาได้เริ่มต้นสร้างปฏิกิริยาได้ตอบสนองพฤติกรรมเป็นอนุกรมในการเลือกชั้นชมบางสิ่งบางอย่าง
2. เขาได้ตัดสินใจเพื่อลงมือปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งที่เขาคิดว่าเขาทำได้
3. การลงมือวินิจฉัยว่าเขาควรทำอะไร ภายใต้สถานการณ์เฉพาะอย่าง หลังจากที่ได้พิจารณาทางเลือกต่าง ๆ แล้ว

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541 : 80) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า การตัดสินใจเป็นวิธีการที่บุคคลควรประพฤติเพื่อให้ได้ผลสูงสุด ซึ่งได้สรุปรูปแบบการตัดสินใจที่เหมาะสมไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้

1. ค้นหาความต้องการในการตัดสินใจ
2. สร้างเกณฑ์ในการตัดสินใจ
3. แบ่งน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์
4. พัฒนาทางเลือก
5. ประเมินผลทางเลือก
6. เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

ดิน ปรัชญพฤทธิ (2542 : 106) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า เป็นการเลือกดำเนินการ หรือไม่ดำเนินการที่เห็นว่าดีที่สุดหรือเลวที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง โดยมีขั้นตอนการตัดสินใจ ดังนี้

1. การทำความเข้าใจในปัญหาและข้อเท็จจริงต่าง ๆ
2. การรวบรวมข่าวสารและข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ
3. การวิเคราะห์ข่าวสารและข้อมูลแล้วนำมาพิจารณา
4. การเลือกปฏิบัติที่ดีที่สุดเพียงทางปฏิบัติเดียว
5. การดำเนินการให้เป็นไปตามผลของการตัดสินใจ
6. การติดตามและประเมินผลของการดำเนินการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการตัดสินใจ หมายถึงเป็นการเลือกแนวทางของบุคคลที่จะเลือกดำเนินการ หรือไม่ดำเนินการ ตามความคิดเห็นที่ดีที่สุด หรือเลวที่สุด ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

ทฤษฎีการตัดสินใจ ริคเตอร์ (Reeder; อ้างถึงใน อัดนันท์ พรหมโยธิน. 2549 : 8-10) ได้ศึกษาพฤติกรรมของบุคคลและได้แสดงให้เห็นว่า การกระทำของบุคคลนั้นเป็นผลมาจากการที่บุคคลมีความเชื่อ หรือไม่เชื่อ (Belief or Disbelief) ในสิ่งนั้น ๆ ดังนั้นในการตัดสินใจเลือกทำพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลทุกเรื่องจึงเป็นผลที่เกิดจากการที่มีความเชื่อหรือไม่เชื่อดังกล่าว โดยเฉพาะพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวกับการตัดสินใจนั้น ริคเตอร์ ได้เสนอความคิดและแนวทาง ในการวินิจฉัยพฤติกรรม โดยการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของปัจจัยด้านต่าง ๆ จำนวน 15 ปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ โดยแบ่งออกเป็นปัจจัยความสำเร็จ 10 รูปแบบ และความไม่สำเร็จ 5 รูปแบบ ที่ส่งผลให้เกิดการตัดสินใจและกระทำพฤติกรรมทางสังคม ริคเตอร์ได้แบ่งปัจจัยประเภทต่าง ๆ 3 ประเภทคือ ปัจจัยดึง (Pull Factor) ปัจจัยผลักดัน (Push Factor) และปัจจัยความสามารถ (Able Factor) ดังนี้

ปัจจัยดึง (Pull Factor) ประกอบด้วย

1. เป้าประสงค์ (Goal) ความมุ่งประสงค์ที่จะทำให้บรรลุและให้สัมฤทธิ์จุดประสงค์ในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยผู้กระทำจะกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ไว้ก่อนล่วงหน้า และพยายามทำทุกวิถีทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย
2. ความเชื่อ (Belief Orientation) ความเชื่อนั้นเป็นผลมาจากการที่บุคคลได้รับรู้ทั้งแนวความคิด และความรู้ ซึ่งความเชื่อเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจของบุคคล และพฤติกรรมทางสังคมในกรณีที่ว่าบุคคลจะเลือกรูปแบบของพฤติกรรมบนพื้นฐานของความเชื่อที่ตนยึดมั่นอยู่
3. ค่านิยม (Value Standard) เป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง ค่านิยมเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่มีลักษณะถาวร ค่านิยมของมนุษย์แสดงออกทางทัศนคติ และพฤติกรรมของมนุษย์เกือบทุกรูปแบบ ค่านิยมมีผลต่อการตัดสินใจในกรณีที่ว่าการกระทำทางสังคมของบุคคลพยายามที่จะกระทำให้สอดคล้องกับค่านิยมที่ถืออยู่

ปัจจัยผลักดัน (Push Factor) ประกอบด้วย

1. ความคาดหวัง (Expectation) เป็นท่าทีของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นถือปฏิบัติและกระทำในสิ่งที่ตนต้องการ ดังนั้นในการเลือกกระทำพฤติกรรม (Social Action) ส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับความคาดหวังและท่าทีของบุคคลอื่นด้วย

2. **ข้อผูกพัน (Commitment)** เป็นสิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าเขาถูกผูกมัดที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ ข้อผูกพันจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกระทำของสังคม เพราะผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำสิ่งนั้นๆ เนื่องจากเขารู้ว่าเขามีข้อผูกพันที่จะต้องกระทำ

3. **การบังคับ (Force)** ตัวช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจกระทำได้เร็วขึ้น เพราะในขณะที่ผู้กระทำตั้งใจจะกระทำสิ่งต่างๆ นั้น เขาอาจจะยังไม่แน่ใจว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้นดีหรือไม่ แต่เมื่อมีการบังคับเกิดขึ้นก็จะทำให้เกิดการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้นได้เร็วขึ้น

ปัจจัยความสามารถ (Able Factor) ประกอบด้วย

1. **โอกาส (Opportunity)** เป็นความคิดของผู้กระทำที่เชื่อว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นช่วยให้มีโอกาเลือกกระทำ

2. **ความสามารถ (Ability)** เป็นการที่ผู้กระทำรู้ถึงความสามารถของตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้นได้ การตระหนักถึงความสามารถนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจและการกระทำทางสังคม โดยทั่วไปแล้วการที่บุคคลกระทำพฤติกรรมใดๆ บุคคลจะพิจารณาความสามารถของตนเองเสียก่อน

3. **การสนับสนุน (Support)** เป็นสิ่งที่ผู้กระทำรู้ว่าจะได้รับหรือคิดว่าจะได้รับจากการกระทำนั้นๆ

3.3 ลักษณะของการตัดสินใจ

สโตนเนอร์ (Stoner, 1978 : 167-170) ได้กล่าวว่าการตัดสินใจ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นขณะกระทำการตัดสินใจ ก็คือ

1. **การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน (Condition of Certainly)** เป็นการตัดสินใจที่มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างเพียงพอ

2. **การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่เสี่ยง (Condition of Risk)** เป็นการตัดสินใจโดยอาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น ให้เป็นเครื่องมือตรวจสอบหรือคาดการณ์ก่อนการตัดสินใจ

3. **การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (Condition of Uncertainly)** เป็นการตัดสินใจที่มักจะมีโอกาสประสบการณณ์ คุลยพินิจและสัญชาตญาณของตน

4. ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการศึกษาต่อของผู้เรียน

4.1 ปัจจัยด้านส่วนบุคคล

1. **เพศ** ในปัจจุบันหญิงเริ่มมีความตื่นตัวในด้านเสรีภาพและความเสมอภาคทางเพศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในโอกาสทางการศึกษา เห็นได้จากกรณีแผนงานหลักการพัฒนาสตรีระยะยาว

ของไทย (2535- 2554) ทางการศึกษาได้มีการกำหนดนโยบายการศึกษาโดยส่วนรวมของประเทศที่เปิดโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนโดยทั่วไปไม่จำกัดเพศ อย่างไรก็ตามการที่เด็กหญิง หรือสตรีเข้าศึกษาน้อยในบางระดับ อาจเป็นเพราะเหตุผลทางเศรษฐกิจของครอบครัว รวมทั้งค่านิยมดั้งเดิมที่ไม่เห็นความจำเป็นที่จะให้สตรีเรียนสูง (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2540 : 259) ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้เด็กชาย-เด็กหญิงที่เป็นประชากรในกลุ่มวัยเรียนระดับพื้นฐานทุกคนได้พัฒนาตนเอง ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง อย่างไรก็ตามพบว่า ตัวแปรเพศ มีผลต่อแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อ สำหรับผลงานวิจัยที่พบว่าตัวแปรมีผลต่อแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษา ได้แก่ จงจิตต์ อ่ำสาธิตา (2541 : 137) พบว่าเพศ เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสายอาชีพ กนกศักดิ์ ประสงค์ศิลป์ (2544 : 55-57) ได้ศึกษาปัจจัยในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่าเป็นนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย และสุชาติ วิวัฒน์ชานนท์ (2542 : 79-83) ได้ศึกษาความสนใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดนครปฐม พบว่าเพศของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความสนใจสาขาวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยข้างต้นผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรเพศเข้ามาศึกษาด้วย โดยเชื่อว่าเพศน่าจะเป็นแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการศึกษาของจงจิตต์ อ่ำสาธิตา (2541 : 137) ได้ศึกษาความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่าคะแนนสะสมของนักเรียน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสายอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณดี แก้วแก้ว (2541 : 77-82) ได้สำรวจความสนใจในอาชีพและการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับการเลือกศึกษาต่อและความสนใจในอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยคิดว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนน่าจะมีผลต่อแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย เพราะถ้าผลการเรียนดี ทำให้ตั้งใจเรียนและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน ส่งผลทำให้เรียนรู้อย่างมีความสุข ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาศึกษาในการวิจัยด้วย

3. สถานศึกษาที่กำลังศึกษา ที่ตั้งของสถานศึกษามีความสะดวกในการเดินทางของนักเรียนจากบ้านมาโรงเรียน การคมนาคมระหว่างบ้านถึงโรงเรียน จะเป็นตัวแปรที่สำคัญส่งผล

ต่อแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อ ทั้งนี้เพราะลักษณะของถนนและระยะทางในการเดินทางของนักเรียนที่แตกต่างกันย่อมส่งผลกระทบต่อไปถึงการใช้เวลาในการเดินทาง และรวมไปถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจงจิตต์ อ่ำสาธิตา (2541 : 137) ได้ศึกษาความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่าการเดินทางมาโรงเรียนเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสายอาชีพ และงานวิจัยของปิยะ ประสงค์จันทร์ (2544 : 103-104) ได้ศึกษาความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา พบว่าสถานศึกษาที่นักเรียนประสงค์จะศึกษาต่อมากที่สุดคือวิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยอาชีวศึกษา จากผลงานวิจัยดังกล่าวแสดงว่า ที่ตั้งของสถานศึกษาความสะดวกในการเดินทางจากบ้านถึงโรงเรียนน่าจะส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อของนักศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำตัวแปรดังกล่าวมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

4. สาขาวิชาที่เรียน จากงานวิจัยของสุชาติ วิวัฒน์ชานนท์ (2542 : 79-83) ได้ศึกษาความสนใจในการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดนครปฐม พบว่าเหตุผลในการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนเป็นอันดับหนึ่งคือสาขาวิชาที่น่าสนใจมากที่สุด สาขาวิชาที่ใช้ประกอบอาชีพในอนาคต และสาขาวิชาที่มีโอกาสสำเร็จการศึกษาได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกศักดิ์ ประสงค์ศิลป์ (2544 : 55-57) พบว่าสาขาวิชาชีพที่สนใจมีสาเหตุมาจากความชอบและความถนัด และงานวิจัยของ Choosup, Anawut. (2002 : 136-A) ได้สำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสถาบันการอาชีวศึกษาเอกชนของนักเรียนไทย พบว่า โปรแกรมวิชามีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ จากผลงานวิจัยดังกล่าวแสดงว่า สาขาวิชาที่เรียนน่าจะส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำตัวแปรสาขาวิชาที่เรียนมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

5. อาชีพของผู้ปกครอง จากการศึกษางานวิจัยของวรรณดี แก้วเก่า ได้ศึกษาความสนใจในอาชีพและการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าหมวดอาชีพของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการเลือกศึกษาต่อและความสนใจในอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพุดติภา เอี่ยมสุภานิต (2545 : บทคัดย่อ) จากผลงานวิจัยต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า อาชีพของผู้ปกครองเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรอาชีพของผู้ปกครองมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้ด้วย

6. รายได้ของผู้ปกครอง จากการศึกษางานวิจัยของงานวิจัยของจงจิตต์ อ่ำสาธิตา (2541 : 137) ได้ศึกษาความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา เป็นตัวแปรร่วมทำนายความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ วิวัฒน์ชานนท์ (2542 : 79-83) และกนกศักดิ์ ประสงค์ศิลป์ (2544 : 55-57) เนื่องจากรายได้ของผู้ปกครองมีรายได้ค่อนข้างต่ำเนื่องจากการเรียนสายอาชีพทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อย จากผลงานวิจัยต่าง ๆ จะเห็นได้ว่ารายได้ของผู้ปกครองเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรรายได้ของผู้ปกครองมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้ด้วย

4.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

4.2.1 ด้านลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

1) ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต

ไมเคิล (Michel ; อ้างถึงใน รุ่งทิวา ประสพสันต์. 2543 : 65) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล และเล็งเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่า หรือมากกว่า ผลที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงดำเนินการวางแผนเพื่อปฏิบัติต่อจากนั้นควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นขั้นไปตามแผนที่วางไว้ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคต

กนกวรรณ อุ๋นใจ (2535 : 27) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึงการมองสู่อนาคตของบุคคล โดยผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจะเป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์ไกลและตัดสินใจเลือกกระทำอย่างเหมาะสมแนวทางแก้ปัญหา และวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายที่ต้องการในอนาคตรู้จักการปฏิบัติให้เกิดการ อดได้ รอได้ และมีความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต

ปิยกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์ (2539 : 12) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึงความสามารถของบุคคลในการเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถวางแผนปฏิบัติเกี่ยวกับอนาคต และมีความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

จากความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตที่กล่าวมา สรุปได้ว่าลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถวางแผนปฏิบัติ เพื่อรอรับผลดีหรือป้องกันผลเสีย ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2) องค์ประกอบลักษณะมุ่งอนาคต

บาร์ดูรา (Bandura ; อ้างถึงใน ภูมิสิทธิ์ มิ่งชนะนิค. 2548 : 38) ได้เสนอองค์ประกอบลักษณะมุ่งอนาคตที่ทำให้เกิดความคาดหวังในอนาคตเกี่ยวกับความสามารถของตน ดังนี้

1. ความสำเร็จในการทำงาน (Performance Accomplishment) เป็นประสบการณ์ตรง จึงมีผลต่อความคาดหวังในอนาคตเกี่ยวกับความสามารถของบุคคล และการไม่ประสบผลสำเร็จในการทำงานจะเป็นตัวเพิ่มความคาดหวังในอนาคตเกี่ยวกับความสามารถของบุคคล และการไม่ประสบผลสำเร็จในการทำงานหลายครั้งซ้ำกัน จะเป็นตัวลดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนในกรณีที่ความคาดหวังในอนาคตเกี่ยวกับความสามารถเกิดจากการประสบความสำเร็จหลายครั้ง จะทำให้บุคคลไม่ท้อถอยในการทำงานนั้นเมื่อไม่สำเร็จในบางครั้ง ซึ่งถ้าการไม่ประสบ ความสำเร็จนั้นสามารถแก้ไขความผิดพลาดด้วยความพยายามจะเป็นแรงเสริมในการทำงานต่อไป แม้งานจะยากเพียงใดบุคคลจะเพิ่มความพยายามเพื่อให้งานนั้นสำเร็จ

2. การได้เห็นประสบการณ์ของคนอื่น (Vicarious Experience) เป็นสิ่งแนะหรือตัวแบบที่บุคคลนำมาพิจารณาความสามารถของตนเมื่อบุคคลสังเกตเห็นผู้อื่นได้รับความสำเร็จในการทำงานยากโดยไม่มีผลเสียตามมา ทำให้เกิดความคาดหวังว่าตนก็สามารถทำงานนั้นได้ถ้าตั้งใจและพยายาม

3. การชักจูงจากผู้อื่น (Verbal Persuasion) เป็นการรับเอาคำแนะนำชักจูงของผู้อื่นมาเป็นข้อมูล เพื่อพิจารณาความสามารถของตนทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถที่จะทำงาน ได้สำเร็จถึงแม้ว่าจะเคยทำงานไม่สำเร็จมาแล้วเป็นการเพิ่มกำลังใจและเชื่อมั่น

4. ความตื่นตัวทางอารมณ์ (Emotional Arousal) บุคคลจะรับรู้ว่าคุณตื่นตัว มีความวิตกกังวลหรือความกลัวจากอาการกระตุ้นของร่างกาย ในสถานะที่ร่างกายถูกกระตุ้นมาก มักจะทำให้การทำงานได้ผลไม่ดี หากบุคคลรับรู้ว่าคุณมีความวิตกกังวลในระดับสูงบุคคลจะคาดหวังในอนาคตเกี่ยวกับความสามารถของตนในการทำงานนั้นในระดับต่ำ

4.2.2 ด้านทัศนคติต่อการเรียน

1) ความหมายของทัศนคติ

เกนเคอร์ (Kemdlar ; อ้างถึงใน ปียกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์. 2539 : 27) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ภาวะความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมในทางสนับสนุนหรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่างต่อบุคคล ต่อสถาบันหรือแนวคิดบางอย่างอีกทั้งเป็นการผสมผสาน

หรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใด สถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้เป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ ชอบหรือไม่ชอบ

กู๊ด (Good ; อ้างถึงใน รุ่งทิวา ประสพสันต์. 2543 : 57) กล่าวว่า ทศนคติ หมายถึงความรู้สึกที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการเข้าหาหรือต่อต้าน สถานการณ์บางอย่าง บุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รัก เกลียด กลัว หรือไม่พอใจมากน้อย เพียงใดต่อสิ่งนั้น ๆ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ทศนคติหมายถึง ความรู้สึก ความพร้อมของบุคคลที่แสดงออกทางอารมณ์ ทางพฤติกรรมในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2) องค์ประกอบของทศนคติ

ภูมิสิทธิ์ มิ่งชะนิด (2548 : 35) ได้จำแนกองค์ประกอบของทศนคติออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา ได้แก่ ความคิดที่อาจจะอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งที่แตกต่างกัน

2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึกเป็นส่วนประกอบ ด้านอารมณ์ความรู้สึกซึ่งจะเป็นตัวเร้าความคิดอีกต่อหนึ่ง

3. องค์ประกอบทางการปฏิบัติหรือพฤติกรรม องค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติ หรือมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

3) ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

ฮอปพอก (Hoppock ; อ้างถึงใน ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 87-88) กล่าวถึงหลักการที่สำคัญในการเลือกอาชีพไว้ดังนี้

1. บุคคลจะเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนเอง และความ ต้องการประการหนึ่งคือความต้องการที่จะปฏิบัติตามค่านิยมของตนเอง

2. อาชีพที่บุคคลเลือกมักเป็นอาชีพที่บุคคลเชื่อว่า จะสนองความต้องการ ส่วนใหญ่ของบุคคลนั้น ได้ดีที่สุด

3. บุคคลอาจจะรับรู้ความต้องการของตนอย่างชัดเจนถูกต้องหรืออาจจะรับรู้อย่างเลื่อนรางว่ามีบางสิ่งบางอย่างที่ดึงดูดความสนใจ แต่ไม่ว่าบุคคลจะรับรู้ความต้องการของตนเองได้ชัดเจนหรือไม่เพียงใด ความต้องการดังกล่าวก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

4. พัฒนาการทางอาชีพเริ่มเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตระหนักเป็นครั้งแรกว่าอาชีพสามารถช่วยสนองความต้องการของคนได้

5. พัฒนาการทางอาชีพจะดำเนินก้าวหน้าไปและอาชีพที่เลือกจะดีขึ้นถ้าบุคคลสามารถคาดคะเนอาชีพที่จะเลือกกว่า จะสนองความต้องการของตนเองได้ดีเพียงใด และความสามารถในการคาดคะเนนั้นจะขึ้นกับความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และความสามารถที่จะพิจารณาวิเคราะห์ได้กระจ่างชัด

6. ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ค่านิยม และฐานะทางเศรษฐกิจมีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะช่วยให้บุคคลได้ตระหนักถึงความต้องการของตนเอง และช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่าอาชีพที่เขาจะเลือกนั้นจะสนองความต้องการของเขาได้มากน้อยเพียงใด

7. ข้อเสนอแนะทางอาชีพ จะมีผลต่อการเลือกอาชีพโดยช่วยให้บุคคลได้ค้นพบอาชีพต่าง ๆ ที่อาจจะสนองความต้องการของตน และช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่า อาชีพใดจะสนองความต้องการของคนได้ดีกว่าอาชีพอื่น ๆ

8. ความพึงพอใจในงานหรืออาชีพ จะขึ้นกับงานที่บุคคลได้ทำนั้นสนองความต้องการตามที่บุคคลนั้นคาดหวังมากน้อยเพียงใด และระดับความพึงพอใจจะพิจารณาได้จากอัตราส่วนของความต้องการที่ได้รับการตอบสนอง และความต้องการที่คาดหวังว่าจะได้รับการตอบสนอง

9. การพึงพอใจเป็นผลจากงานซึ่งสนองความต้องการของบุคคลในปัจจุบันหรือเป็นผลจากงานซึ่งมีที่ว่าจะสนองความต้องการของบุคคลนั้นในอนาคต

10. การเลือกอาชีพของบุคคลหรืออาชีพที่บุคคลจะเลือก จะเปลี่ยนได้เสมอถ้าบุคคลนั้นเชื่อว่าการเปลี่ยนนั้น ๆ จะสนองความต้องการของเขาได้ดีกว่า

ไคร์ท์ (Crites ; อ้างอิงใน ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 91-94) ได้เสนอแนะความคิดในการเลือกอาชีพ ดังนี้

1. บุคคลจะต้องมีอาชีพที่จะเลือกสองอาชีพหรือมากกว่านั้น ถ้าบุคคลไม่มีทางเลือกการเลือกอาชีพจะเกิดขึ้นไม่ได้

2. แรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ ได้แก่ ความคาดหวังของสังคมที่ว่า "ทุกคนควรทำงาน"

3. บุคคลจะต้องมีอิสระในการประกอบอาชีพที่เขาเลือก ถ้าเขาจะถูกจำกัดในการประกอบอาชีพเขาจะไม่สามารถเลือกอาชีพได้

แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของ Crites ประกอบด้วย

1. การเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเป็นจริงมากที่สุด และแสดงให้เห็นว่าบุคคลคิดว่าเขาจะประกอบอาชีพอะไร
2. ความชอบในอาชีพ ได้แก่ การที่บุคคลมีความประสงค์หรืออยากจะทำประกอบอาชีพนั้นๆ ถ้าเงื่อนไขในสภาพความเป็นจริงเปิดโอกาสให้
3. ความปรารถนา หรือความมุ่งหวังในอาชีพ ได้แก่ การที่บุคคลมุ่งหวังว่าจะประกอบอาชีพอะไร
4. ความสนใจในอาชีพมีความคล้ายคลึงกับความชอบในอาชีพ แต่มีความเป็นจริงมากกว่า เพราะความสนใจมีความสัมพันธ์กับความเข้าเป็นสมาชิกหรือประกอบอาชีพนั้น

ลักษณะทั่วไปของการเลือกอาชีพที่ Crites กล่าวไว้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพ เป็นพฤติกรรมที่เป็นระบบมิใช่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยความบังเอิญ แต่ละบุคคลจะมีการเลือกอาชีพที่แตกต่างกัน
2. การเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 ตัวแปรสิ่งเร้า (Stimulus Variables) ได้แก่
 - 2.1.1 วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ แต่ผลของวัฒนธรรมที่มีต่อการเลือกอาชีพไม่เป็นแบบแผนเดียวกัน เพราะยังไม่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นต่าง ๆ ในสังคมอีกด้วย
 - 2.1.2 ระดับชั้นทางสังคมมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ เช่น วัฒนธรรม เยาว์ปัญญา
 - 2.1.3 เชื้อชาติมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ
 - 2.1.4 พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ จะพบว่า การเลือกอาชีพระหว่างชนบท และในเมืองมีความแตกต่างกันมาก
 - 2.1.5 ชุมชน เพื่อน และจรรยาบรรณในกลุ่มอาชีพยังสรุปแน่ชัดไม่ได้ว่ามีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ
 - 2.1.6 ครอบครัว อาชีพของบิดา และการเลือกอาชีพเป็นความสัมพันธ์กัน ส่วนการเลียนแบบจากบิดามารดา และความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับการเลือกอาชีพยังไม่สามารถสรุปได้
 - 2.1.7 โรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของประสบการณ์ในการศึกษากับการเลือกอาชีพยังมีจำกัด แต่มีข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนอาจจะเป็นตัวกลางที่สำคัญในการเลือกอาชีพ

2.2 ตัวแปรตอบสนอง (Response Variables) ได้แก่

2.2.1 ความถนัดทั่วไป ความสามารถทางสมอง ไม่เพียงแต่จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพเท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์กับความชอบ และความปรารถนาหรือมุ่งหวังในอาชีพด้วย

2.2.2 ความสนใจมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ และความสนใจที่วัดได้จากแบบสำรวจความสนใจในอาชีพมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ และนอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในอาชีพ และการเลือกอาชีพของเพศหญิงจะมีความสัมพันธ์สูงกว่าเพศชาย

2.2.3 บุคลิกภาพ มีหลักฐานสนับสนุนว่าอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ ซึ่งสนับสนุนกับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ ที่กล่าวถึงการเชื่อมโยงของตัวแปรทั้งสองนี้

3. การเลือกอาชีพ บุคคลจะนิยมเลือกอาชีพเป็นสาขาอาชีพ การพัฒนาการของการเลือกอาชีพ Crites กล่าวไว้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการแบ่งเป็นขั้นย่อยๆ แต่ไม่ได้มีความต่อเนื่องกันทั้งหมด เพราะอย่างน้อยพบว่า มีความไม่ต่อเนื่องเกิดขึ้นครั้งหนึ่ง ในช่วงอายุ 14 ปีถึง 16 ปี ซึ่งช่วงอายุนี้เด็กจะตัดสินใจไม่ได้ และไม่สามารถมองเห็นความแตกต่างของทางเลือกในการเลือกอาชีพได้

2. ภายหลังจากอายุ 16 ปี กระบวนการเลือกอาชีพจะเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือก ความชอบ ความปรารถนาหรือความมุ่งหวัง และความสนใจ มีการเปลี่ยนแปลง

3. มีลำดับขั้นในกระบวนการเลือกอาชีพแต่ยังกำหนดขอบเขตได้ไม่ชัดเจน บางครั้งเป็นไปได้ว่า ช่วงเฟอฝัน (Fantasy Stage) เริ่มเมื่ออายุ 9 ปี และสิ้นสุดเมื่ออายุ 13 ปี การก่อตัวของความคิดของการเลือกอาชีพและการเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงจะปรากฏขึ้นในระหว่าง 18 ปี และ 21 ปี ในช่วงหรือระยะความเป็นจริง (Realistic Stage) ซึ่งเป็นระยะที่มีความเป็นจริงมากขึ้นในการเลือกอาชีพ

4.2.3 ด้านบุคลิกภาพของนักศึกษา

1) ความหมายของบุคลิกภาพ

ฮิลการ์ดและแอทกินสัน (Hilgard and Atkinson; อ้างถึงใน ภูมิสิทธิ์ มิ่งชนิด. 2548 : 33) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวมของบุคคลและวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องกำหนดวิธีการปรับตัวของแต่ละบุคคลในสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 73) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการปรับตัวของแต่ละบุคคลและการยอมรับนับถือตนเอง ในการบรรยายเกี่ยวกับบุคลิกภาพนั้นจะต้องบรรยายถึงรูปร่าง ลักษณะท่าทาง ความสามารถ แรงจูงใจ การแสดงออกทั้งทางร่างกายและอารมณ์ ตลอดจนทั้งผลที่เกิดจากประสบการณ์ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของแต่ละบุคคล

สุดไฉน มีริยะเกิด (2530 : 23) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ทางร่างกายและจิตใจของบุคคล เช่น รูปร่างหน้าตา ท่าทาง ความสามารถ การแสดงออกทางอารมณ์และผลที่เกิดจากประสบการณ์ของบุคคลนั้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลที่แสดงออกมาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

2) ประเภทของบุคลิกภาพ

ฟรีดแมน และ โรสแมน (Friedman and Roseman ; อ้างถึงใน ภูมิสิทธิ์ มิ่งชะนิค. 2548 : 33) ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกโดยแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบ เอ (Type a Behavior Pattern Personality) หมายถึงบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่รีบร้อน ชอบแข่งขัน และก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ๆ ในเวลาน้อย ๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามมากในการทำงาน ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อประสบความสำเร็จ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็วทนไม่ได้กับงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

2. บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึงบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อน และไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อย ๆ เฉื่อย ๆ ชอบการพักผ่อนดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ และไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคในการทำงาน

4.2.4 ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ภาพลักษณ์ของสถาบันและเศรษฐกิจ

พระมหาแมนชัย คำสี (2547 : 41-42) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการศึกษาว่าแรงจูงใจในการศึกษาของบุคคลแต่ละระดับจะแตกต่างกันออกไปตามวัย ฐานะ และ โอกาส เช่น วัยเด็กส่วนใหญ่จะเรียนเพราะพ่อแม่ให้เรียนหรือเรียนตามเพื่อน ถ้าเป็นวัยรุ่นตอนปลายจะเรียนเพื่อมองหาแนวทางการดำเนินชีวิต โดยจะดูจากญาติพี่น้องหรือผู้ใกล้ชิด ความคิดเกี่ยวกับการเรียนอาจจะเริ่มมีแนวหันเหเข้าสู่ผลได้ทางเศรษฐกิจ เช่น จะเรียนในสาขาที่หางานทำได้ง่าย มีรายได้ดี ไม่ต้องทำงานหนัก และที่สำคัญคือต้องเป็นงานประเภทที่ตนมีใจรักและชอบที่จะทำด้วย เป็นต้น บางครั้งการเลือกสาขาคณะต่าง ๆ ของเด็กวัยรุ่นมักขึ้นอยู่กับค่านิยมของพ่อแม่ พี่น้อง

และเพื่อน โดยคิดว่า การเรียนระดับมหาวิทยาลัย เท่านั้นที่จะทำให้บุตรหลานมีโอกาสได้งานดี ๆ หากมีเงินเดือนสูง เป็นเจ้าคนนายคน เป็นที่เซคหน้าซุตาของพ่อแม่ วงศ์ตระกูล โดยไม่คำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนในเรื่องการสนับสนุน ของครอบครัวนี้ ครอบครัวใดมีฐานะทางเศรษฐกิจดีมักจะพยายามส่งเสียบุตรหลานให้ได้เรียนถึงระดับสูงสุดเท่าที่มีสติปัญญาจะเอื้ออำนวยให้เรียนได้ อาจให้เรียนถึงระดับปริญญาโท ปริญญาเอก ส่วนครอบครัวใดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ไม่อาจที่จะส่งเสียบุตรหลานให้เรียนถึงระดับ อุดมศึกษาได้ ก็จำเป็นต้องออกไปประกอบอาชีพ ช่วยเหลือครอบครัวก่อน เมื่อมีโอกาสในภายหน้า และถ้ามีความสนใจกลับเข้ามาศึกษาต่อใหม่ ในการศึกษาของกลุ่มหลังนี้มีลักษณะแตกต่างไปจาก กลุ่มแรก กล่าวคือ คนกลุ่มหลังนี้มักจะเลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะทางสังคม และเศรษฐกิจด้วย และจากการสำรวจหาเหตุผลที่ทำให้ผู้ใหญ่เข้าเรียนในสถานศึกษาของสถาบัน การศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติของประเทศไทย หรือ NIAE (National Institute for Adult Education) พบว่า เหตุผลที่ผู้ใหญ่เข้าเรียนมีดังนี้

1. เหตุผลจูงใจด้านอาชีพ (Vocational) เป็นเหตุที่สำคัญและชัดเจนที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่วัยต้น หรือคนหนุ่มสาว มาเข้าเรียนเพราะต้องการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านอาชีพ และด้านความรู้ เพื่อจะได้หางานง่ายขึ้น ประกอบอาชีพได้ดีขึ้น ได้รับการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง หรือเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นต้น

2. เพื่อพัฒนาตนเอง (Self Development) เหตุผลข้อนี้มีความชัดเจนน้อยกว่าข้อแรก เช่น ต้องการเพิ่มความรู้ ขยายโลกทัศน์ หรือสนใจวิชาการแขนงหนึ่งแขนงใด โดยเฉพาะเรียนเพื่อยกระดับความรู้ของตนเอง

3. เพื่อนำความรู้ไปปรับปรุงตนเองและครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น (Captive Wives) เป็นเหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งในสังคมเมือง โดยเฉพาะแม่บ้านที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน ต้องการเพิ่มความรู้ให้ตนเอง และเพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว มักใช้เวลาว่างในช่วงเวลากลางวันเข้าเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ เช่น เรียนทำอาหาร ตัดเย็บเสื้อผ้า เรียนภาษา ศิลปะแขนงต่าง ๆ เป็นต้น

4. เหตุจูงใจทางสังคม (Social Motives) นับว่าเป็นเหตุผลสำคัญอย่างหนึ่ง โดยต้องการเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากต้องการตามให้ทันคนอื่น ไม่ออกล้ำหลัง ขจัดความเหงา บางรายบอกว่าเข้าเรียน เพราะหวังว่าจะพบชายในฝัน หรือหญิงในฝัน บางคนเข้าเรียนตามพรรคพวกเพราะเพื่อนชวน หรือเพราะมีเวลาว่างในช่วงนั้นพอดี

5. เหตุผลอื่น เช่น สนใจกิจกรรมนั้น โดยเฉพาะบางคนเห็นว่าเพราะมีโปรแกรมนั้นเปิดสอนอยู่ใกล้บ้าน นอกจากนี้ก็เข้าเรียนเพราะความจำเป็นขึ้นมาในช่วงหนึ่งของชีวิต เช่น ในช่วงผู้ใหญ่วัยต้น ต้องรู้เรื่องการตกแต่งบ้าน การเลี้ยงลูก พัฒนาอาชีพ ในวัยกลางคน

ต้องการใช้เวลาว่าง ต้องการเข้าใจวัยรุ่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล เป็นต้น ในวัยเกษียณอายุมักจะเกี่ยวกับการปรับตัวเมื่อปลดเกษียณ เพื่อรักษาสุขภาพ ต้องการใช้เวลาว่างเพื่อค้นหาสัจธรรมของชีวิต เป็นต้น

จากทฤษฎีและงานวิจัยดังกล่าว พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานศึกษา สาขาวิชา อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ด้านลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ด้านทัศนคติต่อการเรียนสายอาชีพ ด้านบุคลิกภาพ ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านภาพลักษณ์ของสถาบัน และด้านเศรษฐกิจ น่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลและตัวแปรปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

5. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย 5 สถานศึกษาดังนี้

1. วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย (งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. 2551 : 5)

1.1 ประวัติการจัดตั้ง ที่ตั้ง เนื้อที่ การจัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เปิดทำการสอน เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2481 เดิมคือโรงเรียนช่างไม้หนองคาย โดยอาศัยโรงอาหารของโรงเรียนสตรีปทุมเทพรังสรรค์เป็นสถานที่เรียนและฝึกงาน ต่อมาได้รับงบประมาณก่อสร้างคือสถานที่ตั้งปัจจุบันเริ่มต้นด้วยโรงฝึกงานเล็ก ๆ 2 หลัง และบ้านพักครู 4 หลัง มีนักเรียน 28 คน รับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีหลักสูตร 3 ปี เมื่อ พ.ศ. 2482 บนพื้นที่ 18 ไร่ 3 งาน 47 ตารางวา ตั้งอยู่เลขที่ 306 หมู่ 5 ตำบลโพธิ์ชัย ถนนมิตรภาพ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย และวิทยาลัยเทคนิคแห่งที่ 2 มีเนื้อที่ 159 ไร่ 3 งาน 24 ตารางวา

1.2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยเทคนิคหนองคายได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยหลักสูตรที่เปิดสอนมีดังนี้

1.2.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ใช้หลักสูตร พ.ศ. 2545

ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เปิดสอน 7 สาขา งาน ได้แก่

1) สาขางานยานยนต์

- 2) ภาซางานเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง
- 3) ภาซางานเชื่อมโลหะ
- 4) ภาซางานไฟฟ้ากำลัง
- 5) ภาซางานอิเล็กทรอนิกส์
- 6) ภาซางานก่อสร้าง
- 7) ภาซางานสถาปัตยกรรม

1.2.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมเปิดสอน 13 ภาซางาน ได้แก่

- 1) ภาซางานเทคนิคเครื่องกลอุตสาหกรรม
- 2) ภาซางานเทคนิคยานยนต์
- 3) ภาซางานเครื่องมือกล
- 4) ภาซางานแม่พิมพ์พลาสติก
- 5) ภาซางานเทคนิคการเชื่อมอุตสาหกรรม
- 6) ภาซางานเครื่องทำความเย็นและปรับอากาศ
- 7) ภาซางานเครื่องกลไฟฟ้า
- 8) ภาซางานเทคนิคคอมพิวเตอร์
- 9) ภาซางานอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม
- 10) ภาซางานเทคนิคก่อสร้าง
- 11) ภาซางานเทคนิคสถาปัตยกรรม
- 12) ภาซางานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 13) ภาซางานคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์

1.2.3 ระดับประกาศนียบัตรครุเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมเปิดสอน 3 สาขาวิชา ได้แก่

- 1) สาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล
- 2) สาขาวิชาเทคนิคโยธา
- 3) สาขาวิชาเทคนิคไฟฟ้ากำลัง

1.3 อัตรากำลัง

อัตรากำลังของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย มีจำนวน 196 คน ประกอบด้วย

1.3.1 ผู้บริหาร	5	คน
1.3.2 ข้าราชการครู	93	คน

1.3.3	ข้าราชการพลเรือน	3	คน
1.3.4	ลูกจ้างประจำ	24	คน
1.3.5	ลูกจ้างชั่วคราว	28	คน
1.3.6	ครูพิเศษสอน	43	คน
1.4	จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำนวน 2,897 คน	ประกอบด้วย	
1.4.1	ระดับชั้น ปวช.	1,914	คน
1.4.2	ระดับชั้น ปวส.	950	คน
1.4.3	ฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น	33	คน

2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย (งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. 2551 : 3)

2.1 ประวัติการจัดตั้ง ที่ตั้ง เนื้อที่

วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย เป็นวิทยาลัยที่ได้รับการประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2539 สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ด้วยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2543 โดยให้เปิดทำการสอนประเภทวิชาคหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ประเภทวิชาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและประเภทวิชาศิลปกรรม เปิดรับนักเรียนรุ่นแรกในปี พ.ศ. 2540 โดยใช้สถานที่ในวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ซึ่งได้ย้ายออกจากวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย มาอยู่ที่บริเวณศูนย์ราชการแห่งใหม่ของจังหวัดหนองคาย เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2541 ปัจจุบันมีเนื้อที่ 42 ไร่ 2 งาน 75 ตารางวา ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์ราชการใหม่ของจังหวัดหนองคาย ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

2.2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย ได้จัดการเรียนการสอน 2 ระดับ คือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2545 ปรับปรุง พ.ศ. 2546 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2546 เปิดทำการเรียนการสอน 3 ระบบ คือ ระบบปกติ ระบบทวิภาคี และระบบเทียบโอนประสบการณ์ มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ดังนี้

- 1) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เปิดสอน 4 สาขาวิชา ได้แก่
 - 1.1) สาขางานการบัญชี
 - 1.2) สาขางานการขาย
 - 1.3) สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
 - 1.4) สาขางานเลขานุการ

- 2) ประเภทวิชาคหกรรม เปิดสอน 3 สาขาวิชา ได้แก่
 - 2.1) สาขางานธุรกิจอาหาร
 - 2.2) สาขางานธุรกิจคหกรรม
 - 2.3) สาขางานธุรกิจเสื้อผ้า
 - 3) ประเภทวิชาศิลปกรรม เปิดสอน 1 สาขาวิชา ได้แก่
 - สาขางานจิตรศิลป์
 - 4) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เปิดสอน 2 สาขาวิชา ได้แก่
 - 4.1) สาขางานการโรงแรม
 - 4.2) สาขางานการท่องเที่ยว
- 2.2.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังนี้
- 1) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เปิดสอน 3 สาขาวิชา ได้แก่
 - 1.1) สาขางานการบัญชี
 - 1.2) สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
 - 1.3) สาขางานการตลาด
 - 2) ประเภทวิชาคหกรรม เปิดสอน 2 สาขาวิชา ได้แก่
 - 2.1) สาขางานอาหารและโภชนาการ
 - 2.2) สาขางานเทคโนโลยีผ้าและเครื่องแต่งกาย
 - 3) ประเภทวิชาศิลปกรรม เปิดสอน 1 สาขาวิชา ได้แก่
 - สาขางานคอมพิวเตอร์กราฟฟิก
 - 4) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เปิดสอน 2 สาขาวิชา
 - 4.1) สาขางานการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว
 - 4.2) สาขางานการโรงแรมและการบริการ

2.3 อัตรากำลัง

อัตรากำลังของวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย มีจำนวน 96 คน

ประกอบด้วย

2.3.1 ผู้บริหาร	5	คน
2.3.2 ข้าราชการครู	15	คน
2.3.3 มาช่วยราชการ	2	คน
2.3.4 พนักงานราชการ	25	คน
2.3.5 ครูพิเศษสอน	15	คน

2.3.6	เจ้าหน้าที่	19	คน
2.3.7	นักการภารโรง แม่บ้าน	10	คน
2.3.8	พนักงานขับรถ	2	คน
2.3.9	พนักงานรักษาความปลอดภัย	3	คน
2.4	จำนวนนักเรียน นักศึกษา	จำนวน 2,210	คน ประกอบด้วย
2.4.1	ระดับชั้น ปวช.	1,501	คน
2.4.2	ระดับชั้น ปวส.	709	คน

3. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือหนองคาย อำเภอเมือง

จังหวัดหนองคาย (งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. 2551 : 3)

3.1 ประวัติการจัดตั้ง ที่ตั้ง เนื้อที่

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือหนองคาย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ตั้ง เลขที่ 174/1 หมู่ที่ 1 ถนนแก้ววรุฒิ ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000 โทรศัพท์ 042-411244 โทรสาร 042-411245 ปัจจุบันมีเนื้อที่รวม 31 ไร่ 75 ตารางวา เป็นวิทยาลัยฯ ที่เปิดหลักสูตรการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และหลักสูตรระยะสั้น ในทุกสาขาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมต่างๆ เช่นเดียวกับวิทยาลัยเทคนิคต่าง ๆ ทั่วประเทศทั้งยังเปิดสอนหลักสูตรการเรียนการสอนสาขาวิชาชีพช่างต่อเรือซึ่งวิทยาลัยเทคนิคต่าง ๆ ทั่วประเทศไม่มี

3.2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือหนองคาย ได้จัดการเรียนการสอน 2 ระดับ คือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2545 ปรับปรุง พ.ศ. 2546 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2546 เปิดทำการเรียนการสอน 3 ระบบ คือ ระบบปกติ ระบบทวิภาคี และระบบเทียบโอนประสบการณ์ มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ดังนี้

- 1) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เปิดสอน 7 สาขางาน ได้แก่
 - 1.1) สาขางานยานยนต์
 - 1.2) สาขางานเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง
 - 1.3) สาขางานเชื่อมโลหะ
 - 1.4) สาขางานไฟฟ้ากำลัง
 - 1.5) สาขางานอิเล็กทรอนิกส์

- 1.6) สาขางานก่อสร้าง
- 1.7) สาขางานต่อเรือ
- 2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เปิดสอน 2 สาขางาน ได้แก่
 - 2.1) สาขางานบัญชี
 - 2.2) สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- 3.2.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังนี้
 - 1) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เปิดสอน 5 สาขางาน ได้แก่
 - 1.1) สาขางานเทคนิคยานยนต์
 - 1.2) สาขางานเทคนิคการผลิต
 - 1.3) สาขางานเทคนิคโลหะ
 - 1.4) สาขางานติดตั้งไฟฟ้า
 - 1.5) สาขางานอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม
 - 2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เปิดสอน 2 สาขางาน ได้แก่
 - 2.1) สาขางานการบัญชี
 - 2.2) สาขางานคอมพิวเตอร์กราฟฟิก
- 3.3 อัตรากำลัง

อัตรากำลังของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือหนองคาย มีจำนวน 79 คน ประกอบด้วย

3.3.1	ผู้บริหาร	5	คน
3.3.2	ข้าราชการครู	34	คน
3.3.3	ข้าราชการพลเรือน	1	คน
3.3.4	ลูกจ้างประจำ	24	คน
3.3.5	ลูกจ้างชั่วคราว	9	คน
3.3.6	ครูจ้างสอน	6	คน

3.4 จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำนวน 594 คน ประกอบด้วย

3.4.1	ระดับชั้น ปวช.	302	คน
3.4.2	ระดับชั้น ปวส.	192	คน
3.4.3	ฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นจำนวน	100	คน

4. วิทยาลัยการอาชีพบึงกาฬ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย (งานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา. 2551 : 3)

4.1 ประวัติการจัดตั้ง ที่ตั้ง เนื้อที่

วิทยาลัยการอาชีพบึงกาฬ ได้รับการประกาศจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2535 บนเนื้อที่ 51 ไร่ 1 งาน 77 ตารางวา โดย ฯพณฯ ดร.ก่อ สวัสดิพานิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ห่างจากศาลากลางจังหวัดหนองคาย เป็นระยะทาง 137 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯ เดินทางโดยรถยนต์ระยะทาง 750 กิโลเมตร ตั้งอยู่ที่ 101 ถนนแสนประเสริฐ - นานาป่าหนุ่มที่ 4 ตำบลวิศิษฐ์ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย 43140 โทร. 042-491639 โทรสาร 042-491910 ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2545 ปรับปรุง พ.ศ. 2546 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2546

4.2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยการอาชีพบึงกาฬ ได้จัดการเรียนการสอน 2 ระดับ คือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2545 ปรับปรุง พ.ศ. 2546 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2546 เปิดทำการเรียนการสอน 3 ระบบ คือ ระบบปกติ ระบบทวิภาคี และระบบเทียบโอนประสบการณ์ มีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ดังนี้

- 1) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เปิดสอน 7 สาขางาน ได้แก่
 - 1.1) สาขางานยานยนต์
 - 1.2) สาขางานเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง
 - 1.3) สาขางานเชื่อมโลหะ
 - 1.4) สาขางานไฟฟ้ากำลัง
 - 1.5) สาขางานอิเล็กทรอนิกส์
 - 1.6) สาขางานก่อสร้าง
 - 1.7) สาขาเครื่องกลการเกษตร
- 2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เปิดสอน 2 สาขางาน ได้แก่
 - 2.1) สาขางานบัญชี
 - 2.2) สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

4.2.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังนี้

- 1) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เปิดสอน 5 สาขางาน ได้แก่
 - 1.1) สาขางานเทคนิคยานยนต์
 - 1.2) สาขางานเทคนิคก่อสร้าง
 - 1.3) สาขางานเทคโนโลยีสารสนเทศ

- 1.4) สาขางานเครื่องกลไฟฟ้า
- 1.5) สาขางานอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม
- 2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เปิดสอน 2 สาขางาน ได้แก่
 - 2.1) สาขางานการบัญชี
 - 2.2) สาขางานเทคโนโลยีสำนักงาน

4.3 อัตรากำลัง อัตรากำลังของวิทยาลัยการอาชีพบึงกาฬ มีจำนวน 57 คน

ประกอบด้วย

4.3.1	ผู้บริหาร	4	คน
4.3.2	ข้าราชการครู	21	คน
4.3.3	พนักงานราชการ	6	คน
4.3.4	อาจารย์พิเศษ	26	คน
4.4	จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำนวน 1,225 คน	ประกอบด้วย	
4.4.1	ระดับชั้น ปวช.	852	คน
4.4.2	ระดับชั้น ปวส.	373	คน

5. วิทยาลัยการอาชีพเซกา อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย (งานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา. 2551 : 3)

5.1 ประวัติการจัดตั้ง ที่ตั้ง เนื้อที่

วิทยาลัยการอาชีพเซกา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ 4 ถนนเซกา-อากาศอำนวย บ้านโลกบบริการ ตำบลเซกา อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย รหัสไปรษณีย์ 43150 หมายเลขโทรศัพท์ 0-4248-9555

5.2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยการอาชีพเซกา ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ดังนี้

- 1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม เปิดสอน 3 สาขาวิชา ได้แก่
 - 1.1) สาขางานยานยนต์
 - 1.2) สาขางานไฟฟ้ากำลัง
 - 1.3) สาขางานอิเล็กทรอนิกส์
- 2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เปิดสอน 2 สาขา ได้แก่
 - 2.1) สาขางานการบัญชี
 - 2.2) สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

5.2.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

- 1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม เปิดสอน 4 สาขา ได้แก่
 - 1.1) สาขางานเทคนิคยานยนต์
 - 1.2) สาขางานเครื่องกลไฟฟ้า
 - 1.3) สาขางานเทคนิคคอมพิวเตอร์
 - 1.4) สาขางานเทคโนโลยียางและโพลีเมอร์
- 2) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เปิดสอน 2 สาขา ได้แก่
 - 2.1) สาขางานการบัญชี
 - 2.2) สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

5.3 อัตรากำลัง

อัตรากำลังของวิทยาลัยการอาชีพเขากา มีจำนวน 72 คน ประกอบด้วย

5.3.1 ผู้บริหาร	4	คน
5.3.2 ข้าราชการครู	6	คน
5.3.3 พนักงานราชการ	5	คน
5.3.4 ครูอัตราจ้าง	35	คน
5.3.5 ลูกจ้างชั่วคราว	22	คน

5.4 จำนวนนักเรียน นักศึกษา จำนวน 786 คน ประกอบด้วย

5.4.1 ระดับชั้น ปวช.	467	คน
5.4.2 ระดับชั้น ปวส.	319	คน

6. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดหนองคาย

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิตกำลังคนในระดับถึงฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตอบสนองความต้องการแรงงานและการประกอบอาชีพ อิศระ มีรายละเอียดดังนี้ (กรมอาชีวศึกษา. 2545 : 43-50)

หลักสูตร

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) รับผู้ที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) หรือเทียบเท่า

2. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รับผู้ที่จบการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่า

3. หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นการศึกษาจากระบบ

หลักสูตรระยะสั้น 3-255 ชั่วโมง

หลักสูตรระยะสั้นแบบต่าง ๆ

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

1. การเรียนการสอน

1.1 การเรียนการสอนตามหลักสูตรการอาชีวศึกษา ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนด และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลร่วมกันได้ สามารถถ่ายโอนผลการเรียน และขอเทียบความรู้และประสบการณ์ได้

1.2 การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง โดยสามารถนำรายวิชาไปจัดฝึกในสถานประกอบการไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

2. การจัดการศึกษา

2.1 ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติ ภาคเรียนละ 18 สัปดาห์ โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิต ตามที่กำหนด และสถานศึกษาอาจเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควรประมาณ 5 สัปดาห์

2.2 การเรียนในระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาเปิดทำการสอนไม่น้อยกว่า สัปดาห์ละ 5 วัน คาบละ 60 นาที (1 ชั่วโมง)

3. การคิดหน่วยกิต

3.1 รายวิชาภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมงมีค่า 1 หน่วยกิต

3.2 รายวิชาที่ประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้บูรณาการเรียนการสอน กำหนด 2-3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 40-60 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

3.3 รายวิชาที่นำไปฝึกงานในสถานประกอบการ กำหนดเวลาในการฝึกปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงมีค่า 1 หน่วยกิต

3.4 การฝึกอาชีพในระบบทวิภาคีใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

3.5 การทำโครงการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

4. โครงสร้าง

โครงสร้างของหลักสูตรการอาชีวศึกษา แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา ฝึกงาน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

4.1 หมวดวิชาสามัญ

4.1.1 วิชาสามัญทั่วไปเป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

4.1.2 วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพ เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานสัมพันธ์กับวิชาชีพ

4.2 หมวดวิชาชีพ แบ่งเป็น

4.2.1 วิชาชีพพื้นฐานเป็นกลุ่มวิชาชีพสัมพันธ์ที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นในประเภทวิชานั้นๆ

4.2.2 วิชาชีพสาขาวิชา เป็นกลุ่มวิชาชีพหลักในสาขาวิชานั้นๆ

4.2.3 วิชาชีพสาขางาน เป็นกลุ่มวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเฉพาะด้านในงานอาชีพตามความถนัดและความสนใจ

4.2.4 โครงการ

4.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

4.4 ฝึกงาน

4.5 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตและรายวิชาของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตรให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน โครงสร้างของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา ส่วนรายวิชาแต่ละหมวดวิชา สถานศึกษาสามารถจัดตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือจัดตามความเหมาะสมของสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องกำหนดรหัสวิชา จำนวนคาบเรียน และจำนวนหน่วยกิต ตามระเบียบที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

5. โครงการ

5.1 สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการในภาคเรียนสุดท้าย ไม่น้อยกว่า 160 ชั่วโมง กำหนดให้มีค่า 4 หน่วยกิต

5.2 การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น

6. ฝึกงาน

6.1 ให้สถานศึกษานำรายวิชาในหมวดวิชาชีพไปจัดฝึกในสถานประกอบการอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

6.2 การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น

7. การเข้าเรียน

7.1 ผู้เข้าเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า

7.2 ผู้เข้าเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงต้องมีพื้นฐานความรู้และคุณสมบัติ ดังนี้

7.2.1 พื้นฐานความรู้

สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

ผู้เข้าเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพต่างประเภทวิชาและสาขาวิชาที่กำหนด ต้องเรียนรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพให้ครบตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา การเรียนรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในแต่ละสาขาวิชา

7.2.2 คุณสมบัติ

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตร

8. การประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร

9. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อปลูกฝังฝึកคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัยของตนเอง การสันตนาการ และการส่งเสริมการทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในการทำประโยชน์ต่อชุมชน ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงาม ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงานทุกภาคเรียน ยกเว้นภาคเรียนที่มีการฝึกงาน

10. การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

10.1 ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาสามัญ หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

10.2 ได้จำนวนหน่วยกิตครบตามโครงสร้างของหลักสูตรประเภทวิชาและสาขาวิชา

10.3 ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

10.4 เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรและผ่านการประเมินตามที่กำหนด

11. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

11.1 ให้เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงและยกเลิกประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน รายวิชา และโครงสร้างหลักสูตร

11.2 ให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจพัฒนาเพิ่มเติม สาขางานรายวิชาต่าง ๆ
ในหลักสูตร

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545

สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย มีหลักเกณฑ์
ในการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ดังนี้ (กรมอาชีวศึกษา. 2545 : 51-77)

1. การเรียนการสอน

1.1 การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเลียนเรียนได้ทุก
วิธีเรียนที่กำหนดและนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลร่วมกันได้ สามารถโอนผลการเรียน
และ ขอเทียบความรู้และประสบการณ์ได้

1.2 การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง โดยสามารถนำรายวิชาไป
จัดฝึกในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

2. เวลาเรียน

2.1 ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติ ภาค
เรียนละ 18 สัปดาห์ โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนด และสถานศึกษาอาจเปิด
สอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร ประมาณ 5 สัปดาห์

2.2 การเรียนในระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาเปิดทำการสอนไม่น้อยกว่า
สัปดาห์ละ 5 วันคาบละ 60 นาที (1 ชั่วโมง)

3. หน่วยกิต

ให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 102 หน่วยกิต การคิด
หน่วยกิตถือเกณฑ์ดังนี้

3.1 รายวิชาภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า
20 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

3.2 รายวิชาที่ประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้บูรณาการการเรียน
การสอนกำหนด 2-3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 40-60 ชั่วโมง มีค่า 1
หน่วยกิต

3.3 รายวิชาที่นำไปฝึกงานในสถานประกอบการ กำหนดเวลาในการฝึก
ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

3.4 การฝึกอาชีพในระบบทวิภาคี ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง มีค่า
1 หน่วยกิต

3.5 การทำโครงการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

4. โครงสร้าง

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา ฝึกงาน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

4.1 หมวดวิชาสามัญ

4.1.1 วิชาสามัญทั่วไป เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

4.1.2 วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพเป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานสัมพันธ์กับวิชาชีพ

4.2 หมวดวิชาชีพ

4.2.1 วิชาชีพพื้นฐานเป็นกลุ่มวิชาชีพสัมพันธ์ที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นในประเภทวิชานั้น ๆ

4.2.2 วิชาชีพสาขาวิชา เป็นกลุ่มวิชาชีพหลักในสาขาวิชานั้น ๆ

4.2.3 วิชาชีพสาขางาน เป็นกลุ่มวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเฉพาะด้านในงานอาชีพตามความถนัดและความสนใจ

4.2.4 โครงการ

4.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

4.4 ฝึกงาน

4.5 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา ส่วนรายวิชาแต่ละหมวดวิชา สถานศึกษาสามารถจัดตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือจัดตามความเหมาะสมของสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องกำหนดรหัสวิชาจำนวนคาบเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามระเบียบที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

5. โครงการ

5.1 สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการในภาคเรียนที่ 6 ไม่น้อยกว่า 160 ชั่วโมงกำหนดให้มีค่า 4 หน่วยกิต

5.2 การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียนให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น ๆ

6. ฝึกงาน

6.1 ให้สถานศึกษานำรายวิชาในหมวดวิชาชีพไปจัดฝึกในสถานประกอบการอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

6.2 การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียนให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น

7. การเข้าเรียน

พื้นความรู้และคุณสมบัติของผู้เรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ปรับปรุง พ.ศ. 2546

8. การประเมินผลการเรียน

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ปรับปรุง พ.ศ. 2546

9. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัยของตนเอง และส่งเสริมการทำงาน ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โดยการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน

10. การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

10.1 ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาสามัญ หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

10.2 ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

10.3 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

10.4 เข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินทุกภาคเรียน

10.5 ประเมินผ่านมาตรฐานวิชาชีพสาขาวิชา

11. การแก้ไขและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

11.1 ให้อธิบดีกรมอาชีวศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการเพิ่มเติม ปรับปรุง หรือยกเลิกประเภทวิชาสาขาวิชา สาขางาน รายวิชา และโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545

11.2 ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจเพิ่มเติม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 โดยต้องรายงานให้ต้นสังกัดทราบ

สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคายได้เปิดสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสาขาวิชาเครื่องกล

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับภาษา สังคม วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สุขศึกษา พลานามัย นำมาใช้ในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพให้มีความเจริญก้าวหน้า
2. เพื่อให้มีความเข้าใจหลักการในงานอาชีพสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพเครื่องกล ให้ทันต่อเทคโนโลยีและมีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ
3. เพื่อให้มีความเข้าใจในหลักการและกระบวนการทำงาน ในกลุ่มงาน พื้นฐานอุตสาหกรรมอ่านแบบเขียนแบบ การเลือกใช้วัสดุ งานปรับและใช้เครื่องมือกล
4. เพื่อให้สามารถบริการเครื่องยนต์ ระบบส่งกำลังรถยนต์ เครื่องล่่างรถยนต์ และไฟฟ้ารถยนต์
5. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในสาขางานยานยนต์ หรือสาขางานเครื่องกล อุตสาหกรรมหรือสาขางานเครื่องกลเรือ หรือสาขางานเครื่องกลเกษตร
6. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานเครื่องกลในสถานประกอบการ และประกอบอาชีพอิสระ ใช้ความรู้ และทักษะพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นได้
7. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรฐานวิชาชีพ

1. สื่อสาร แสวงหาความรู้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับเทคนิค ในงานอาชีพ
2. ใช้หลักธรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมทางสังคม ตลอดจนการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยและการป้องกันโรคกับตนเองและครอบครัว
3. แก้ปัญหาโดยใช้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและกระบวนการแก้ปัญหา
4. ดำเนินงานจัดการธุรกิจขนาดย่อม บริหารงานคุณภาพ เพิ่มผลผลิตขององค์กร สิ่งแวดล้อมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในองค์กรและชุมชน
5. ใช้คอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ
6. อ่านแบบ เขียนแบบเทคนิคและเลือกใช้วัสดุอุตสาหกรรม
7. ประกอบ ทดสอบวงจรและอุปกรณ์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น

8. เชื่อมโลหะและประกอบขึ้นรูปผลิตภัณฑ์โลหะแผ่นเบื้องต้น
9. ถอด ตรวจสอบและประกอบชิ้นส่วนเครื่องยนต์
10. ปรับ แปรรูปและขึ้นรูปงานด้วยเครื่องมือกล
11. บำรุงรักษาเครื่องยนต์แก๊สโซลีนและดีเซลตามคู่มือ
12. ถอดประกอบเครื่องยนต์แก๊สโซลีนและดีเซลตามคู่มือ
13. บำรุงรักษาคาล์ช เกียร์และเพลลาขับตามคู่มือ
14. ถอดประกอบคาล์ช เกียร์และเพลลาขับตามคู่มือ
15. บำรุงรักษาระบบรองรับ บังคับเลี้ยวและเบรกตามคู่มือ
16. ถอดประกอบระบบรองรับ บังคับเลี้ยวและเบรกตามคู่มือ
17. บำรุงรักษา แบริดเตอร์ ระบบสตาร์ท ระบบประจุไฟฟ้า ระบบแสงสว่าง

ระบบไฟเตียนและสัญญาณตามคู่มือ

2. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสาขาวิชาเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับภาษา สังคม วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สุขศึกษาพลานามัย นำมาใช้ในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพให้มีความเจริญก้าวหน้า
2. เพื่อให้มีความเข้าใจหลักการในงานอาชีพสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพเครื่องมือกลและซ่อมบำรุง ให้ทันต่อเทคโนโลยีและมีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ
3. เพื่อให้มีความเข้าใจในหลักการและกระบวนการทำงานในกลุ่มงาน พื้นฐานอุตสาหกรรม การอ่านและเขียนแบบเทคนิค การเลือกใช้วัสดุ งานปรับและใช้เครื่องมือกล งานไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น
4. เพื่อให้มีความเข้าใจหลักการในการอ่านแบบ เขียนแบบเครื่องกล ควบคุมการทำงานเครื่องมือกลทั่วไป เครื่องมือกลอัตโนมัติในการผลิตชิ้นส่วนเครื่องมือและอุปกรณ์จับยึด การใช้เครื่องมือวัดละเอียดและการตรวจสอบงานเครื่องมือกล

มาตรฐานวิชาชีพ

1. สื่อสาร แสวงหาความรู้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับเทคนิค ในงานอาชีพ
2. ใช้หลักธรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมทางสังคม ตลอดจนการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยและการป้องกัน โรคกับตนเองและครอบครัว
3. สร้างเสริมสุขภาพพลานามัยและการป้องกัน โรคกับตนเองและครอบครัว

4. แก้ปัญหาโดยใช้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและกระบวนการ
แก้ปัญหา

5. ดำเนินงานจัดการธุรกิจขนาดย่อม บริหารงานคุณภาพ เพิ่มผลผลิตของ
องค์กร สิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัยในองค์กรและชุมชน

6. ใช้คอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ

7. อ่านแบบ เขียนแบบเทคนิคและเลือกใช้วัสดุอุตสาหกรรม

8. ประกอบ ทดสอบวงจรและอุปกรณ์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น

9. เชื่อมโลหะและประกอบชิ้นรูปผลิตภัณฑ์โลหะแผ่นเบื้องต้น

10. ถอด ตรวจสอบและประกอบชิ้นส่วนเครื่องยนต์

11. ปรับ แปรรูปและขึ้นรูปงานด้วยเครื่องมือกล

12. อ่านแบบ เขียนแบบ สัญลักษณ์มาตรฐาน

13. ควบคุมเครื่องจักรกลซีเอ็นซี

14. วัดตรวจสอบชิ้นงานด้วยเครื่องมือวัดละเอียด

3. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมสาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับภาษา สังคม วิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์
สุขศึกษา พลานามัยนำมาใช้ในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพให้มีความเจริญก้าวหน้า

2. เพื่อให้มีความเข้าใจหลักการในงานอาชีพสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการ
พัฒนาวิชาชีพไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ให้ทันต่อเทคโนโลยีและมีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ

3. เพื่อให้มีความเข้าใจหลักการและกระบวนการทำงานในกลุ่มงานพื้นฐาน
อุตสาหกรรม การเขียนแบบเทคนิค การเลือกใช้วัสดุ งานปรับและใช้เครื่องมือกล

4. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซื่อสัตย์สุจริต
มีระเบียบวินัยเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรฐานวิชาชีพ

1. สื่อสาร แสวงหาความรู้เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับเทคนิค
ในงานอาชีพ

2. ใช้หลักธรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมทาง
สังคม ตลอดจนการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยและการป้องกัน โรคกับตนเองและครอบครัว

3. แก้ปัญหาโดยใช้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและกระบวนการแก้ปัญหา

4. ดำเนินงานจัดการธุรกิจขนาดย่อม บริหารงานคุณภาพ เพิ่มผลผลิตขององค์กร สิ่งแวดล้อมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในองค์กรและชุมชน

5. ใช้คอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ

6. อ่านแบบ เขียนแบบเทคนิคและเลือกใช้วัสดุอุตสาหกรรม

7. ประกอบ ทดสอบวงจรและอุปกรณ์ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น

8. เชื่อมโลหะและประกอบชิ้นรูปผลิตภัณฑ์โลหะแผ่นเบื้องต้น

9. ถอด ตรวจสอบและประกอบชิ้นส่วนเครื่องยนต์

10. ปรับ แปรรูปและขึ้นรูปงานด้วยเครื่องมือกล

4. ประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาวิชาพาณิชยการ

จุดประสงค์

1. เข้าใจหลักการและประยุกต์ใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา ในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

2. เข้าใจหลักการและกระบวนการในงานพื้นฐานวิชาชีพและงานที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพัฒนางานด้านพาณิชยการ

3. เข้าใจหลักการ วิธีการและขั้นตอนในสาขางานที่เลือก

4. มีทักษะ มีประสบการณ์ กระบวนการในงานอาชีพตามสาขางานที่เลือก

5. มีทักษะในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานอาชีพตามสาขางาน

ที่เลือก

6. มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาในการทำงาน

ทำงาน

7. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนางานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

8. อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี

9. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีต่องาน และเห็นแนวทางในการ

ประกอบอาชีพสุจริต

มาตรฐานวิชาชีพ

1. สื่อสาร โดยใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นในชีวิตประจำวันและในงานอาชีพ

2. พัฒนาตนเองและสังคมตามหลักศาสนา สิทธิหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ
3. พัฒนาตนเอง พัฒนางานอาชีพ และแก้ไขปัญหา โดยใช้หลักการ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
4. พัฒนาบุคลิกภาพและสุขภาพของตน โดยใช้หลักการกระบวนการด้าน สุขศึกษาและพลศึกษา
5. ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและระบบสารสนเทศ เพื่อพัฒนางานด้านธุรกิจ วางแผนประกอบอาชีพด้านธุรกิจ โดยนำระบบบริหารงานคุณภาพและเพิ่มผลผลิตมาใช้ในองค์กร
6. จัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัย และความปลอดภัยในองค์กรและ ชุมชน
7. ประยุกต์ใช้หลักการพื้นฐานงานอาชีพด้านธุรกิจ ในการปฏิบัติงานและ ในชีวิตประจำวัน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

จงจิตต์ อ่ำสาริกา (2541 : 137) ได้ศึกษาความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่บริการของ โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าในด้านความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน พบว่าร้อยละ 70.27 ต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 7.68 ไม่ต้องการศึกษาต่อ และร้อยละ 22.05 ยังตัดสินใจไม่ได้ว่าจะศึกษาต่อ หรือไม่ นักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อ เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ร้อยละ 61.38 สายสามัญ ร้อยละ 22.62 และยังไม่เลือก สายวิชา ร้อยละ 16.00 เฉพาะนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ พบว่า สนใจเลือกศึกษาต่อประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์มากที่สุด รองลงมา เลือกศึกษาต่อประเภท วิชาพาณิชยกรรม สาขาพาณิชยกรรม นักเรียน ร้อยละ 81.96 เลือกศึกษาต่อ หลักสูตร ปวช. ที่เปิดสอนในสถานศึกษาสายอาชีพ โดยเฉพาะ ร้อยละ 12.28 เลือกศึกษาต่อ หลักสูตร ปวช. ที่เปิดสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา และร้อยละ 5.76 เลือกศึกษาต่อหลักสูตรระยะสั้น ในด้านตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ สายอาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปร พบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพ ประกอบด้วย (1) เพศ (2) ขนาดของ ครอบครัว (3) ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการ ศึกษา (4) คะแนนสะสมของนักเรียน (5) การให้ กำลังใจในการเรียนของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง และ (6) การเดินทางมาโรงเรียน ตัวแปรที่ ร่วมทำนายความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบด้วย (1) รายได้

เฉลี่ยต่อเดือน ของบิดามารดา (2) ความสมบูรณ์ของครอบครัวในด้านการอยู่ร่วมของ บิดา มารดา (3) ขนาดของครอบครัว (4) การให้กำลังใจในการเรียนของบิดา มารดาหรือผู้อุปการะ (5) การให้ความร่วมมือ ในการแก้ปัญหาการเรียนของบิดา มารดา หรือผู้อุปการะ โดย ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวนี้ สามารถร่วมพยากรณ์ค่าตัวแปรตามได้ ร้อยละ 13.09

วรรณดี แก้วเก่า (2541 : 77-82) ได้สำรวจความสนใจในอาชีพและการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หมวดอาชีพของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา ระดับรายได้ของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการเลือกศึกษาต่อและความสนใจในอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สนใจในหมวดอาชีพวิชาชีพวิชาการ หมวดอาชีพการบริหาร และการจัดการมากกว่านักเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทองปาน แวงโสธรณ์ (2541 : 87) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่าแรงจูงใจที่มีผลมากที่สุดต่อการเลือกเรียนอาชีพมีลำดับสำคัญ คือ ด้านลักษณะของอาชีพ ความสามารถเฉพาะตน เกียรติยศชื่อเสียง การเงินและบุคคล

อักษรสิลป์ แก้วมหาราศี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ในจังหวัดศรีสะเกษ ปรากฏว่า นักเรียน กลุ่มตัวอย่างนี้ ต้องการการศึกษาต่อสายสามัญ จำนวน 698 คน คิด เป็นร้อยละ 40 และต้องการการศึกษาต่อสายอาชีพ จำนวน 1,047 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ผลการสำรวจกลุ่มนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ พบว่า 1) สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเรียนสายอาชีพ แบ่งเป็นนักเรียนชาย 454 คน นักเรียนหญิง 593 คน ส่วนใหญ่ มีอายุ 15 ปี เกรดเฉลี่ย 2.00-2.99 วิชาที่ทำคะแนน ได้สูงสุด คือ การงานพื้นฐานอาชีพ วิชาที่ทำคะแนน ได้ต่ำสุดคือ ภาษาอังกฤษ วิชาที่ชอบมากที่สุดคือ สังคมศึกษา วิชาที่ชอบน้อยที่สุดคือ ภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่นักเรียนอยู่กับบิดา-มารดา และบิดา-มารดา เป็นผู้อุปการะ ด้านการเงิน รายได้ของบิดา-มารดาต่ำกว่า 4,000 บาทต่อเดือน มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมีอาชีพ เกษตรกรรม 2) ความต้องการการศึกษาต่อของนักเรียน นักเรียน ต้องการศึกษาถึงระดับปริญญาตรี บิดา-มารดา เป็นผู้แนะนำให้ศึกษาต่อ สถานที่ที่ต้องการศึกษาต่อคือ วิทยาลัยเทคนิค ศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ในวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม รองลงมาวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างยนต์ 3) ความเข้าใจในสาขาวิชาชีพที่นักเรียนเลือกศึกษาต่อ นักเรียนเข้าใจถึงลักษณะการเรียนว่าเน้นหนักไปทางใด คุณสมบัติ ด้านสติปัญญา ความรู้ รูปร่างของคนที่จะเรียน และประกอบอาชีพ ตามวิชาที่เลือก เมื่อเรียนจบแล้วประกอบอาชีพมีโอกาสก้าวหน้า มีรายได้ดี

4) เหตุผลในการเลือกเรียนสายอาชีพ แรงจูงใจที่ทำให้เลือกเรียนมากที่สุดคือ ด้านบุคคล เนื่องจาก มารดา ญาติ และ บิดา เป็นผู้แนะนำให้เรียน ด้านเกียรติยศชื่อเสียงนั้น เมื่อนักเรียนสำเร็จในวิชาชีพแล้ว จะเป็นกำลังในระดับปานกลางที่ ประเทศต้องการ ได้เห็นผู้ประกอบการอาชีพนี้มีความเจริญรุ่งเรือง สังคมและประเทศชาติกำลังต้องการ ด้านการเงิน เพราะ นักเรียนต้องการมีรายได้สูง ประกอบอาชีพส่วนตัว และมีโอกาสทำงานหารายได้ในขณะที่กำลังเรียนได้ สามารถประดิษฐ์สิ่งของ ซ่อมแซมของใช้ หรือมีรายได้จากการให้บริการ ด้าน ความถนัด ความสนใจ นักเรียนต้องการประกอบอาชีพที่อาศัย ทักษะ และเทคนิคต่าง ๆ เฉพาะตัวของแต่ละบุคคล บุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยเหมาะที่จะเรียน มีความถนัดความสนใจวิชาที่เลือกและเหมาะกับสติปัญญาและความสามารถ ด้านเหตุผลส่วนตัว เพราะแต่งตัวตามสบายไม่มีพิธีรีตอง มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน วิชาที่ไม่ต้องท่องจำ ประกอบอาชีพส่วนตัวได้อย่างอิสระ และรับช่วงงานจากบิดามารดา

สุชาติ วิวัฒน์ชานนท์ (2542 : 79-83) ได้ศึกษาความสนใจในการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดนครปฐม พบว่า เพศของนักเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา หมวดอาชีพของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับความสนใจในสาขาวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในจังหวัดนครปฐม ให้เหตุผลในการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนเป็นอันดับหนึ่ง คือสาขาวิชาที่น่าสนใจมากที่สุด สาขาวิชาที่ใช้ประกอบอาชีพได้ในอนาคต และสาขาวิชาที่มีโอกาสสำเร็จการศึกษาได้มากที่สุด ตามลำดับและเหตุผลข้อที่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 เลือกน้อยที่สุดคือ สาขาวิชาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอยู่

ปิยะ ประสงค์จันทร์ (2544 : 103-104) ได้ศึกษาการศึกษาความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพส่วนตัวของนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิง มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดามากกว่า 3 คน ขึ้นไป คะแนนสะสมจนถึงปัจจุบันอยู่ในช่วงระหว่าง 2.00 - 2.99 ผู้ให้การสนับสนุนการศึกษาบิดาและมารดาเป็นส่วนใหญ่ โดยมีบิดามารดาเป็นผู้ให้พัก อาศัย ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อวิชาชีพสาขาพาณิชยกรรม และมีความคาดหวังการศึกษาสูงสุดในสายอาชีพ ระดับปริญญาตรี และสถานศึกษาที่นักเรียนประสงค์ จะศึกษาต่อมากที่สุดคือวิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยอาชีวศึกษา สถานภาพครอบครัว ของนักเรียน ส่วนใหญ่ บิดามารดาหรือผู้อุปการะมีอาชีพ เกษตรกรรม มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดาหรือผู้อุปการะต่ำกว่า 4,000 บาท เหตุผลความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสงขลา

โดยภาพรวมและ รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเงิน โดยภาพรวมและรายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับด้านบุคคล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีระดับเหตุผลความต้องการศึกษาต่ออยู่ในระดับมาก คือเลือกเรียนด้วยตนเองและเรียนตามเพื่อนๆ อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านความถนัด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงข้อเดียว คือวิชาชีพที่เลือกเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง มีระดับเหตุผลความต้องการศึกษาต่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ด้านการประกอบอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางและด้านการนำความรู้ไปช่วย เหลือสังคม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีระดับเหตุผลความต้องการศึกษาต่ออยู่ในระดับมาก คือเพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพของครอบครัวและส่วนใหญ่มีระดับเหตุผลความต้องการศึกษาต่ออยู่ในระดับปานกลาง

อดิศร เจริญของอยู่ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อของเยาวชนไทยในชนบท ผลการศึกษาที่สำคัญมีดังนี้ 1) ด้านสภาพการศึกษาต่อของเยาวชนในชนบทใน 2 ระดับ พบว่า ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 68 มีโอกาสในการศึกษาต่อโดยในกลุ่มอายุ 15-17 ปี 18-21 ปี และ 22-24 ปี ไม่มีโอกาสศึกษาต่อร้อยละ 19, 33 และ 61 ตามลำดับ ส่วนระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 42 ได้รับโอกาสในการศึกษาต่อ โดยในกลุ่มอายุ 18-21 ปี และ 22-24 ปี ไม่มีโอกาสศึกษาต่อร้อยละ 50 และ 75 ตามลำดับ 2) ผลการวิเคราะห์หัตถดรอยโลจิสติก ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อใน 2 ระดับ พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของเยาวชนไทยในชนบท ด้านปัจจัยระดับบุคคล ประกอบด้วย ความคาดหวังด้านการศึกษาของเยาวชน, ความคาดหวังด้านอาชีพ, การตระหนักในคุณค่าของเวลาและชีวิต และลำดับที่เกิดปัจจัยระดับครอบครัว ประกอบด้วย ขนาดครอบครัว และปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ปัจจัยระดับชุมชน ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ด้านปัจจัยระดับบุคคล ประกอบด้วย ความคาดหวังด้านการศึกษา, ความคาดหวังด้านอาชีพของ เยาวชน, และการตระหนักในคุณค่าของเวลาและชีวิต ปัจจัยระดับครอบครัว ประกอบด้วย การมีส่วนรับผิดชอบต่อครอบครัว และปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ส่วนปัจจัยระดับชุมชน ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กนกศักดิ์ ประสงค์ศิลป์ (2544 : 55-57) ได้ศึกษาปัจจัยในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ในด้านความต้องการศึกษาต่อสาขาอาชีพของนักเรียน พบว่า ต้องการศึกษาต่อสาขาอาชีพร้อยละ 53.70

สายสามัญร้อยละ 46.30 เฉพาะนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ พบว่า สนใจเลือกประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ร้อยละ 42.61 รองลงมาเลือกประเภทวิชาชีพ พาณิชยกรรม ร้อยละ 40.41 วิชาชีพที่สนใจมีสาเหตุมาจากความชอบและความถนัด ประชากรที่ใช้ในการวิจัย พบว่า เป็นนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย มีอายุเฉลี่ย 15 - 16 ปี บิดามารดา ส่วนใหญ่มีชีวิตทั้งสองท่าน และบิดามารดาส่วนใหญ่อาศัยอยู่ร่วมกัน ในจังหวัดอุดรธานี มีครอบครัวที่แยกกันอยู่ 231 คน ส่วนใหญ่แยกกันอยู่ เพื่อประกอบอาชีพ นักเรียนมากกว่าครึ่งอาศัยอยู่กับบิดามารดาในจังหวัดอุดรธานี และจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน (ไม่รวมนักเรียน) ส่วนมากมี 3 คนขึ้นไป และมีพี่น้องในวัยเรียนส่วนใหญ่ 2 คน ระดับการศึกษาสูงสุดของสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนมากคือ เป็นบิดา-มารดา อาชีพของ บิดา-มารดา และผู้อุปการะคือ อาชีพเกษตรกร การศึกษาสูงสุดของบิดามารดา และ ผู้อุปการะส่วนใหญ่ จบชั้นประถมศึกษา อายุส่วนมากของบิดา-มารดาและผู้อุปการะ คือ 40-45 ปี, 35-40 ปี, และ 30-35 ปี ตามลำดับ รายได้เฉลี่ยของบิดามารดาและผู้อุปการะ ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 3,000 บาท/เดือน สาเหตุของปัญหาค่าใช้จ่ายของนักเรียนส่วนใหญ่ มาจากความยากจน เวลาที่ใช้ในการเดินทางมาสถานศึกษาที่นักเรียนสนใจเรียนต่อ ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 30 นาที และนักเรียนส่วนมากใช้รถรับจ้างในการเดินทางมาสถานศึกษาที่นักเรียนสนใจเรียนต่อ วิชาที่นักเรียนชอบมากที่สุดคือสังคมศึกษา วิชาที่นักเรียนมีผลการเรียนดีคือวิชาสังคมศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ยส่วนใหญ่ 2.00-2.50 ผู้ที่ให้การแนะแนวส่วนมากของนักเรียน คือ ครูประจำชั้น บิดา-มารดา และผู้ปกครองส่วนมากให้การสนับสนุน นักเรียนด้านการอบรมสั่งสอน และแรงคลใจที่นักเรียนเลือกเรียนต่อสายอาชีพ คือ มีความถนัด และสนใจ และรองมาคือทราบว่าเมื่อเรียนจบแล้วจะมีงานทำและรายได้ดี

จिरาลักษณ์ ฤทธิเดชโยธิน (2544 : 81-83) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยด้านชีวสังคม พบว่า ตัวแปรเพศและลำดับที่ของการเป็นบุตรมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) 2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ตัวแปรการรับรู้ข่าวสารทางการศึกษาของนักเรียน และผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนตัวแปรในด้านการแนะแนวของครูและความสะดวกในการเดินทางของนักเรียนจากบ้านมาโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า ตัวแปรรายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครองสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของ

ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4. ปัจจัยด้านจิตวิทยาพบว่า ตัวแปรเจตคติต่อการเรียนและค่านิยมทางการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนตัวแปรในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชัยวัฒน์ สราญเลิศ (2544 : 104) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 2 หลักสูตรกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุดที่นักศึกษาตั้งใจที่จะศึกษาต่อ และที่ระดับ .05 ได้แก่ สถานภาพของบิดา-มารดา และระดับการศึกษาของมารดา

ณรงค์ นิติกาล. (2545 : 134-144) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนอาชีวศึกษา ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง พบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 365 คน เป็นชาย 212 คน เป็นหญิง 153 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า อยู่ระหว่าง 2.01-2.50 ในจำนวนนี้ 230 คนเลือกศึกษาวิชาช่างอุตสาหกรรม โดยที่บิดา มารดา มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาและมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร 2) เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัวและด้านครอบครัวของนักเรียนกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนพบว่านักเรียนชายมีความคิดว่าองค์ประกอบดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการเลือกเข้าเรียนน้อยกว่าความคิดเห็นของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนความคิดเห็นของนักเรียนจำแนกตามรายได้ และอาชีพผลปรากฏว่า ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนจำแนกตามสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน 3) ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียน โดยรวม กับเพศของนักเรียน สาขาวิชาที่นักเรียนกำลังศึกษา ความมุ่งหวังของผู้ปกครองพบว่ามีความสัมพันธ์กัน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียน โดยรวมกับผลการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับการศึกษาของบิดา มารดา อาชีพของบิดา มารดา และที่ตั้งของสถานศึกษา

พฤติภา เอี่ยมสุภานิต (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 72.7 มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับ 2 ตัวแปร โดยวิธีวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ พบว่าการมีพี่น้องที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ให้ศึกษาต่อมีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับหลายตัวแปรระหว่างความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากับตัวแปรอิสระทั้งหมดโดยวิธีวิเคราะห์การถดถอย โลจิสติก พบว่าตัวแปรอิสระทั้งหมด 11 ตัว สามารถอธิบายการแปรผันของความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ร้อยละ 34.6 โดยที่รายได้ของผู้ปกครอง ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ให้ศึกษาต่อ มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พล เหลืองรัมย์ (2546 : 50-51) ได้ศึกษาปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า

1. แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ มีปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจ คือ ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ

2. ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ระดับแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านลักษณะของสถาบัน (X_2) ด้านสังคม (X_4) และด้านเศรษฐกิจ (X_5) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Y' = 0.417 + 0.480X_5 + 0.366X_2 + 0.371X_4$$

$$Z'_y = 0.279Z_{x_5} + 0.220Z_{x_2} + 0.199Z_{x_4}$$

วิษณุ ไตรภูมิ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาระดับสูงขึ้นไปของนายทหารสัญญาบัตรในกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 2 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาระดับสูงขึ้นไป ที่มีผลอยู่ในระดับมาก ได้แก่ปัจจัยด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือและด้านความก้าวหน้า อุปสรรคในการตัดสินใจศึกษาระดับสูง คือเวลาในการทำงาน เวลาส่วนตัวและให้ครอบครัว ฐานะทางการเงิน และการเดินทางไปสถานที่ศึกษา ปัจจัยส่วนบุคคลของนายทหารสัญญาบัตรชั้นยศและตำแหน่งจะมีผลต่อปัจจัยด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ส่วนอายุและวุฒิการศึกษา จะมีผลต่อปัจจัยด้านความรับผิดชอบที่มีผลต่อการศึกษาระดับสูงขึ้นไป

ทิพวรรณ สุวรรณประภา (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตของนักเรียน โรงเรียนเกษมพิทยา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและกำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาต่อด้วยตัวเอง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตของนักเรียน โรงเรียนเกษมพิทยาที่ไม่มีความแตกต่างกัน 1) ด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ความพร้อมของอุปกรณ์การศึกษา สื่อการเรียนการสอนหลักสูตรที่เปิดสอนเป็นความต้องการของตลาดแรงงานปัจจุบัน 2) ด้านราคา ได้แก่การที่มหาวิทยาลัยมีเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จากรัฐบาลและการจัดให้มีทุนการศึกษาประเภทต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย 3) ด้านสถานที่และทำเลที่ตั้ง ได้แก่การจัดการรองรับการใช้บริการของศูนย์คอมพิวเตอร์ และห้องสมุดที่มีหนังสือและตำราเรียนใหม่ๆ ให้การศึกษาค้นคว้า การรักษาความปลอดภัย หรือระบบตรวจป้องกันเหตุร้ายที่อาจเกิดขึ้นภายในมหาวิทยาลัย 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด ได้แก่การจัดให้บริการสำหรับข้อมูลในการสมัครเรียนและบริการข้อมูลแนะแนวทางการศึกษาของมหาวิทยาลัย 5) ด้านภาพลักษณ์ ได้แก่ ความมีชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของผู้บริหารมหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอน คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการสอน ความมีชื่อเสียงทางด้านผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย ทางด้านกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัย ก็มีส่วนในการตัดสินใจ ดังนั้นจากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตของนักเรียน โรงเรียนเกษมพิทยา มีเสนอแนะคือ มหาวิทยาลัยและคณะวิชาต่างๆ จะต้องให้ความสำคัญในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัยจัดเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์การศึกษา ประชาสัมพันธ์ข้อมูลทั้งในส่วน of เงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจากรัฐบาล และทุนการศึกษาประเภทต่างๆ ของมหาวิทยาลัย

ภูมิสิทธิ์ มิ่งชะนิค (2548 : 83-84) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสาขาอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ในจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียง

เฉียงเหนือ 3 ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์แรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือความศรัทธาต่อสถาบันที่ศึกษา (X_{30}) ลักษณะมุ่งอนาคต (X_{29}) ทักษะคิดต่อการเรียนสายอาชีพ (X_{28}) ประเภทวิชาที่เรียน (X_{26}) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ตัวนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ได้ร้อยละ 44.90 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จึงสามารถเขียนเป็นสมการในรูปแบบของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Y' = 4.212 + 0.356X_{30} - 0.330X_{29} - 0.314X_{28} - 0.114X_{26}$$

$$Z'_y = 0.330Z_{X_{30}} - 0.274Z_{X_{29}} - 0.248Z_{X_{28}} - 0.119Z_{X_{26}}$$

รังสรรค์ ฤทธิ์ประเสริฐ (2548 : 85-88) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของนายทหารชั้นประทวนเหล่าทหารราบ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ สามารถแบ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน ปัจจัยด้านงาน ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัวและเวลาในการศึกษา ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจสามารถแบ่งเป็น ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ชั้นยศ ระยะเวลารับราชการ เงินได้รายเดือนและภูมิถิ่นกำเนิด ปัจจัยด้านงาน ได้แก่ ความก้าวหน้าในชีวิตรับราชการ สถานะด้านการเงิน ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานและสถานศึกษา

ชูทรัพย์ อนวัฒน์ (Choosup, Anawut. 2002 : 136-A) ได้สำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสถาบันการอาชีวศึกษาเอกชนของนักเรียนไทย ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 580 คน ที่เลือกเรียนสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสถาบันการอาชีวศึกษาเอกชนของนักเรียนไทย คือ โปรแกรมวิชา ความต้องการของผู้ปกครอง ชื่อเสียงของสถาบัน กิจกรรมในสถาบัน การประชาสัมพันธ์ของสถาบัน ส่วนปัจจัยที่มีความสำคัญคือ การโฆษณาทางโทรทัศน์และข้อมูลของสถาบัน

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ไอเดีย (Iredia. 1987 : 3744-A) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างทัศนคติของนักเรียนสายวิชาชีพ และนักเรียนสายสามัญ นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความแตกต่างที่สำคัญ ระหว่างการเลือกโปรแกรมการเรียนกับเพศ และการเลือกโปรแกรมการเรียนกับรายได้ของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยม จำนวน 370 คน เป็นชาย 171 คน หญิง 199 คน พบว่า

1. ทักษะคตินักเรียนสายวิชาชีพ และนักเรียนสายสามัญที่มีต่อการศึกษาด้านอาชีพต่างกัน

2. ความแตกต่างของทัศนคติดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากความคิดเห็นของพ่อแม่
3. ความแตกต่างดังกล่าวไม่ได้มีผลจากการได้รับความรู้ทางการศึกษา
4. ความแตกต่างดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากการเลียนแบบผู้ใหญ่
5. เพศไม่มีผลต่อการเลือกโปรแกรมการเรียน

6. รายได้ของครอบครัวมีส่วนสำคัญในการเลือกโปรแกรมการเรียนของนักเรียน ฮอลล์ (Hall, 1988 : 802-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเลือกโปรแกรมการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา” กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูที่ปรึกษา 7 คน ครูผู้สอน 26 คน และนักเรียนระดับ 10, 11, 12 จำนวน 227 คน โดยวิธีสัมภาษณ์ พบว่า การเลือกโปรแกรมการเรียนขึ้นอยู่กับความสนใจและความต้องการที่จะทำให้มีความรู้และทักษะความชำนาญในอาชีพ กอน (Kohn, 2000 : 879-A) ได้ศึกษาการตัดสินใจเลือกศึกษาของนักเรียนในสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี 1997- 1999 เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านอาชีพ สาขาวิชา และการเลือกศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย เหตุผลที่ทำให้นักเรียนเลือกศึกษาต่อในสายวิชาชีพมีเหตุผลที่สำคัญคือ ชื่อเสียงสถาบัน ข้อมูลข่าวสารของสถาบันที่ทันสมัย แม่นยำ คณะครู อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญ ตามลำดับ และยังพบว่า สาขาวิชาที่จะศึกษาต่อนั้น ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาสถาบันการอาชีพ

ชัสตาค อามี (Schustack, Amy L. 2001 : 1346-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการประกอบอาชีพของนักศึกษาหญิง ซึ่งศึกษาจากนักศึกษาหญิงที่อายุ 15 ปี จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มคือ ชาวแอฟริกา ชาวอเมริกา และคนขาว ในวิทยาลัย จากกรุงบอสตัน รัฐแมซซาชูเซต ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และเอกสารแนะนำ ผลการศึกษาพบว่า การปรับตัว ความคาดหวังและความแตกต่างกันของแต่ละสังคมมีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาหญิง แต่มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันและยังคงอยู่ในทุกสังคมคือ การศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญของทุกสังคม

ลอง เกนเนต (Long, Kenneth L. 2002 : 509-A) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาวิชาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน SCCT จำนวน 192 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ต่อการเลือกเรียนวิชาชีพ คือ พื้นที่ตั้งของสถาบัน เป้าหมายการงาน ความสามารถเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์ ส่วนปัจจัยด้านลักษณะเฉพาะความคาดหวังรายได้จากอาชีพ จุดมุ่งหมายทางคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ และระดับการศึกษา ไม่มีนัยสำคัญมากนัก

สรุปจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศมากำหนดตัวแปร และสร้างข้อคำถาม เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการประชาสัมพันธ์ การวางแผน การจัดการศึกษา ตลอดจนการจัดกระบวนการเรียน-การสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY